

VOORBLAD EXAMENWERKSTUKKEN en PAPERS
Alleen volledig ingevulde formulieren worden in behandeling genomen

Bij het inleveren van een schriftelijk werkstuk ter beoordeling geldt artikel 16 OER 2019

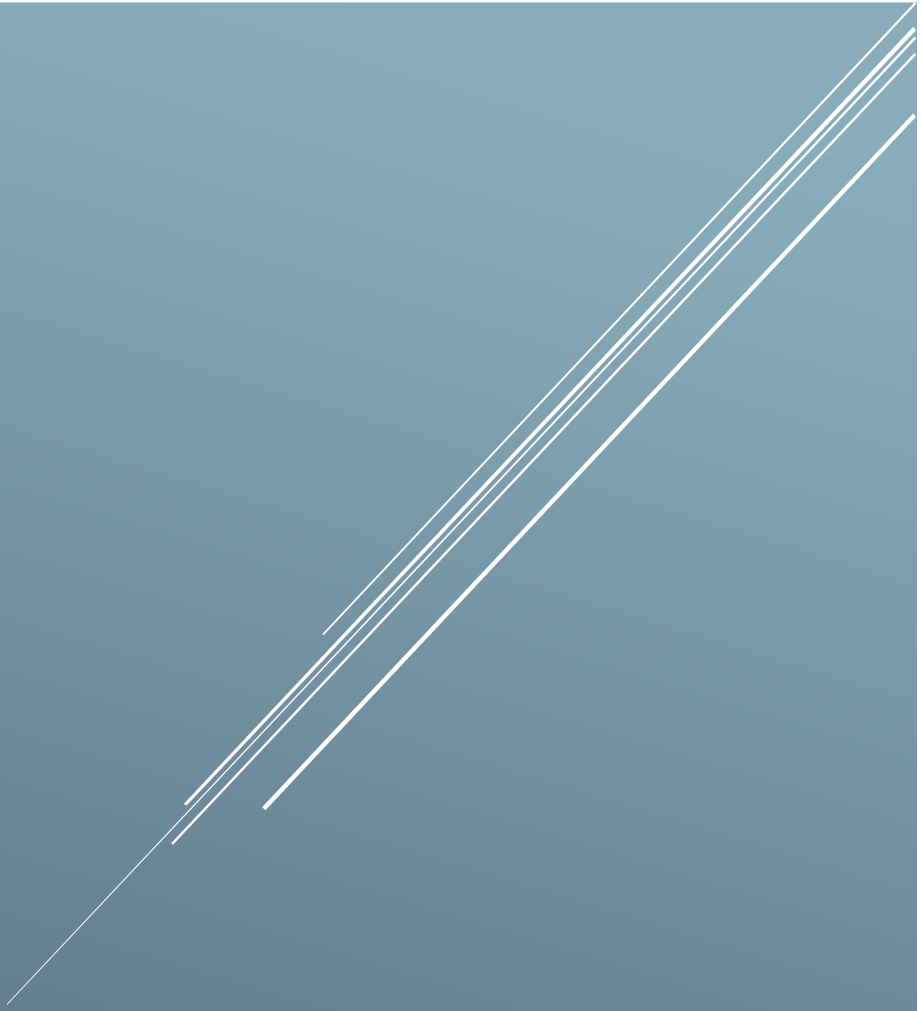
PERSOONLIJKE GEGEVENS						
Studentnummer (6-cijfers) (één cijfer per vakje)	1	6	9	9	1	1
Achternaam en voorletters	10.2.e [redacted], 10.2.e [redacted]					
Telefoonnummer (mobiel)	06 10.2.e [redacted]					
E-mailadres (Korps- of webmailadres)	10.2.e [redacted]@politie.nl					

BEGELEIDING		
(indien van toepassing)	Leidinggevende Eenheid	Begeleider School
Naam begeleider	10.2.e [redacted]	10.2.e [redacted]
Telefoonnummer	06 10.2.e [redacted]	06 10.2.e [redacted]
E-mailadres	10.2.e [redacted]@politie.nl	10.2.e [redacted]@webmail.politieacademie.nl

OPLEIDING		
School voor Basis Politieonderwijs ☐ MBO Amsterdam ☐ MBO Apeldoorn ☐ MBO Den Haag ☐ MBO Drachten ☐ MBO Eindhoven ☐ MBO Rotterdam ☒ Hoger Onderwijs	School voor Vakspecialistisch Politieonderwijs ☐ Politieleiderschap ☐ Intelligence ☐ Beroepsvaardigheden ☐ Gebiedsgebonden politie ☐ Meldkamer & multi-samenwerking ☐ Conflict- & crisisbeheersing	☐ Bewaken, beveiligen en interventies ☐ Generieke opsporing ☐ Thematische opsporing ☐ Specialistische opsporingsondersteuning
Opleiding of leergang	Recherchekunde	
Klas (lesgroep)	MWO	

EXAMENWERKSTUK - PAPER										
Productidentificatiecode (één cijfer per vakje)	5	3	0	2	3	0	2	0	0	0
Naam opleiding / vak	Het uitvoeren van een masterproject wetenschap en opsporing									
Naam examenopdracht	Masterthesis									
Titel examenwerkstuk	Herinneren in clusters. Onderzoek naar de bijdrage van Category Clustering Recall aan het generiek model getuigenverhoor.									
Versienummer	Juli 2019									
Aantal pagina's (exclusief samenvatting, voorwoord, literatuurlijst, bijlagen)	46		Aantal Woorden	14651		Fysieke Bijlage?	☒ ja ☐ nee			

EXAMENGEDEVENS		
Betreft het een herexamen? ☐ ja ☒ nee	Examenwerkstuk bevat vertrouwelijke informatie? ☐ ja ☒ nee	Is het een individueel werkstuk? ☒ ja ☐ nee
Indien gezamenlijk werkstuk, namen van de medestudenten met wie het werkstuk is opgesteld.	Klik hier als je tekst wilt invoeren.	

HERINNEREN IN CLUSTERS

Onderzoek naar de bijdrage van Category Clustering Recall aan het Generiek Model Getuigenverhoor.

Herinneren in clusters

*Onderzoek naar de bijdrage van Category Clustering Recall aan
het Generiek Model Getuigenverhoor*

Kernopgave 5302302 Het uitvoeren van een masterproject wetenschap en opsporing

Examenopdracht 1: Schrijven masterthesis

Naam : 10.2.e [redacted]

Adres : 10.2.e [redacted]

E-mailadres : 10.2.e [redacted]@politie.nl

Studentnummer : 10.2.e [redacted]

Richting : Algemeen tactisch

Opdrachtgever : 10.2.e [redacted]

Begeleider : 10.2.e [redacted]

Versienummer : juli 2019

Voorwoord

Het schrijven van deze masterthese is voor mij het beste te vergelijken met het lopen van een hardloopwedstrijd. Je staat zenuwachtig aan de start en vraagt jezelf af of je het kunt. Je weet dat het moeilijk gaat worden en dat je de strijd met jezelf aan moet gaan. Na het startschot komen die eerste moeilijke kilometers. Je moet nog zo ver, je loopt nog niet lekker en dan is er nog steeds die twijfel over je eigen kunnen. De daarop volgende kilometers gaan steeds beter. Het is lastig, maar het lukt. Je kijkt voorzichtig om je heen en ziet de mooie route. Voorzichtig kun je genieten van de omgeving en leer je dat zolang je doorloopt je elke hobbel in de weg wel kunt overwinnen. De laatste kilometer weet je dat je het gaat redden. Je hebt volgehouden als het moeilijk werd en nu weet je dat je die finish gaat halen. Je kunt de finish zien, maar je bent er nog niet. Je begint steeds harder te lopen en langzaam groeit de trots over je presteren. Eenmaal over de finish komt de euforie. Je hebt het volbracht!

Allereerst wil ik graag ^{10.2.e} bedanken voor deze mooie opdracht. Dankzij haar ben ik aan deze wedstrijd begonnen en heb ik met veel plezier dit onderzoek uitgevoerd. Zonder de coaching en begeleiding van ^{10.2.e} had ik die finish misschien wel nooit gehaald. Door zijn positieve feedback voelde ik me erg aangemoedigd en kreeg ik de mogelijkheid boven mijzelf uit te stijgen. Uiteraard bedank ik alle deelnemers van het onderzoek die tijd en inzet hebben gegeven en dit onderzoek hebben mogelijk gemaakt. In het bijzonder wil ik mijn man, ^{10.2.e}, bedanken voor zijn geduld, begrip en hulp en motivatie als ik het soms moeilijk had.

Kalmthout, juli 2019.

Begrippenlijst

Aantal deelnemers (N)

Grootte van onderzoeksgroep

Category Clustering Recall (CCR)

Een verhoormethode waarin zeven vragen in zeven categorieën de basis vormen met het doel het herinneren te stimuleren.

Chi-kwadraat toets

Een statistische toets om te bepalen of er tussen twee nominale variabelen een verband bestaat.

Cognitief Interview (CI)

Een verhoormethode waarbij gebruik gemaakt wordt van een aantal instructies om te helpen herinneren en een aantal gesprekstechnieken die zijn ontworpen om een zo volledig mogelijke verklaring te verkrijgen van een getuige.

Commissie(fout)

Detail dat door de getuige wordt genoemd maar dat niet heeft plaatsgevonden of niet te zien is geweest, maar door de getuige voor waar wordt gehouden.

Context reinstatement

Een verhoortechniek waarbij de getuige in gedachten of fysiek teruggebracht wordt naar de plaats van het incident.

Correct verklaard detail

Een detail wat door de getuige wordt genoemd dat overeenkomt met hetgeen daadwerkelijk heeft plaatsgevonden of te zien was.

Distortie(fout)	Verwarring. Een detail wat door de getuige wordt genoemd dat niet helemaal overeenstemt met wat plaatsgevonden heeft of te zien was.
Free recall	Spontaan verhaal. Een instructie aan een getuige alles te vertellen wat hij/zij zich nog kan herinneren van een incident.
Geleide herinnering	Een verhoortechniek waarbij een getuige in gedachten teruggaat naar het incident, zijn ogen sluit en vertelt wat hij hoort of ziet.
Gesprekstechnieken	Technieken bedoeld om de communicatie tussen verhoorder en getuige te bevorderen.
Mann-Whitney U-toets	Een toets om bij kleine steekproeven te onderzoeken of een verschil tussen twee onderzoeksgroepen op toeval berust.
Mean (M)	Gemiddelde
Nominale variabele	Geven alleen een beschrijving. Aanduidingen zoals: ja/nee, eens/oneens, geslacht, etc.
Ordinale variabele	Kunnen een rangorde aanbrenen in antwoorden van respondenten (eerste, tweede, derde etc.). Eigenschappen zijn beschrijving en volgorde, maar hoever de aanduidingen van elkaar liggen is onbekend.

Ratioschalen

Schalen met een nulpunt, zoals bijvoorbeeld het aantal juist verklaarde details.

Spearman's rangcorrelatie

Toets om de samenhang tussen twee ordinale variabelen te onderzoeken.

Standaard deviatie (SD)

Een meting die wordt gebruikt om de mate van variatie in de data weer te geven.

T-toets

Een statistische toets die de gemiddelden van twee groepen vergelijkt om vast te stellen of er een significant verschil bestaat tussen deze groepen.

Vrijheidsgraden (df)

De mate waarin scores kunnen variëren.

Zelfrapportage voor getuigen (ZEG)

Formulier waarop de getuige zelfstandig kan invullen wat hij heeft waargenomen, vlak nadat het incident heeft plaatsgevonden.

Samenvatting

Het getuigenverhoor is één van de belangrijkste opsporingsmiddelen van de politie. Een groot deel van de informatie en veel beslissingen in een opsporingsonderzoek en in de rechtszaal zijn gebaseerd op verklaringen van getuigen die door de politie zijn verkregen. Fouten in deze verklaringen kunnen daarom grote gevolgen hebben. Een persoon kan onterecht aangewezen worden als verdachte, een opsporingsonderzoek kan vastlopen of achteraf blijkt sprake te zijn van een ander strafbaar feit dan waarover de getuige sprak. De politie probeert daarom steeds een zo volledig mogelijke en nauwkeurig mogelijke getuigenverklaring te verkrijgen.

Het geheugen van de mens is echter niet feilloos. Tijdens het waarnemen, opslaan en herinneren kunnen tal van dingen misgaan waardoor het verhaal van de getuige afwijkt van wat daadwerkelijk is gebeurd. Ook kunnen vragen die de politie stelt leiden tot vervorming van een herinnering. Bijvoorbeeld door informatie die in de vraag besloten ligt. Het verwarren van details die een getuige heeft waargenomen, worden in de literatuur ook wel distorties of distortiefouten genoemd. Wanneer een getuige iets toevoegt aan een verklaring dat nooit daadwerkelijk heeft plaatsgevonden, is sprake van een commissie of een commissiefout. Een kwalitatief goede getuigenverklaring is volgens de literatuur dan ook een verklaring die zo min mogelijk commissies en distorties heeft, veel details bevat en bovendien consistent is.

De Nederlandse politie gebruikt voor haar getuigenverhoren het generiek model getuigenverhoor (GGV). Dit model wordt aan iedere politiemedewerker aangeleerd en geeft structuur aan het getuigenverhoor waardoor dit op een effectieve en zo objectief mogelijke wijze kan worden uitgevoerd. Gezien het grote belang van het getuigenverhoor voor de politiepraktijk, is onderzoek naar mogelijke verbeteringen van het model nodig.

Het onderzoek dat voor u ligt, is een onderzoek naar een mogelijke verbetering van het model met behulp van een verhoortechniek die Category Clustering Recall (CCR) wordt genoemd. Doordat deze manier van herinneren minder van het cognitieve vermogen van een getuige vraagt dan het vertellen van een chronologisch verhaal, zouden getuigenverklaringen door deze methode vollediger en accurater zijn. Onderzoeken van Paulo, Albuquerque, & Bull (2016), Paulo, Albuquerque, Vitorino en Bull (2017) en Thorley (2018) naar deze verhoortechniek laten een verbetering zien ten opzichte van het Cognitieve Interview (CI). De mogelijke bijdrage van CCR aan het GGV is nog niet eerder onderzocht.

Voor dit onderzoek is een experiment uitgevoerd met twee onderzoeksgroepen: een experimentele groep die werd verhoord met gebruik van CCR en een controle groep die werd verhoord met behulp van het GGV. 48 uur na het zien van een video waarin een woninginbraak heterdaad werd getoond, werden de fictieve getuigen door een verhoorder gehoord over wat zij zich nog van deze video konden herinneren. Uit dit onderzoek is gebleken, dat de getuigen uit de experimentele groep zich iets meer details konden herinneren dan de getuigen in de controle groep. Het verschil tussen de onderzoeksgroepen bleek echter niet significant. Ook is gebleken dat de getuigen uit de experimentele groep iets minder distortie- en commissiefouten hebben gemaakt. De verschillen tussen de onderzoeksgroepen bleken echter ook nu niet allemaal significant.

Verklaringen voor deze resultaten kunnen worden gezocht in de verschillen tussen de onderzoeken van Paulo et al. (2016), Paulo et al. (2017) en Thorley (2018) en dit onderzoek en het (onjuiste) gebruik van de twee gebruikte verhoormethoden. Het GGV is een meer eenvoudig te hanteren verhoormethode dan het CI, wat de andere onderzoekers hebben gebruikt.

Een korte survey onder de verhoorders in dit onderzoek, heeft aangetoond dat de meningen over het gebruiksgemak van de CCR methode uiteenlopen. Drie van de zes verhoorders zou de CCR methode wel en drie van de zes zou de methode zelf niet in de praktijk toepassen. Vooral de verhoorders met meer ervaring gaven aan, dat zij de methode lastig te gebruiken vonden. Een mogelijke verklaring hiervoor kan zijn dat gewoontehandelingen, zoals de manier waarop een verhoorder in zijn dagelijks werk een getuige hoort, lastig zijn aan te passen.

Aanbevolen wordt vervolgonderzoek te doen naar CCR binnen het GGV. Vervolgonderzoek met een groter aantal deelnemers en beter getrainde verhoorders kan mogelijk leiden tot significante verschillen. Om te onderzoeken of CCR ook in de praktijk een positieve bijdrage kan leveren aan het generiek model getuigenverhoor, zal onderzoek gedaan moeten worden in de praktijk. Ook worden na dit onderzoek praktische aanbevelingen gedaan met het doel de kennis en vaardigheden in het GGV bij alle politiemedewerkers te vergroten. Uit diverse onderzoeken is gebleken dat het GGV een goede methode is. Het vergroten van de kennis en vaardigheden van het model kan mogelijk op zich al leiden tot een betere kwaliteit van de getuigenverhoren. Eén van de aanbevelingen is dan ook het model GGV voorlopig te blijven hanteren maar open te blijven staan voor nieuwe ontwikkelingen.

Inhoudsopgave

VOORWOORD	3
BEGRIPPENLIJST	4
SAMENVATTING	7
INLEIDING	11
1. THEORETISCH KADER	13
1.1.1 HET GEHEUGEN.....	13
1.1.2 TEKORTKOMINGEN VAN HET GEHEUGEN	14
1.1.3 IMPLICATIES VOOR DE POLITIEPRAKTIJK	14
1.1.4 KWALITEIT GETUIGENVERKLARINGEN	15
1.1.5 GENERIEK MODEL GETUIGENVERHOOR	16
1.1.6 COGNITIEF INTERVIEW	18
1.1.7 CCR	19
1.1.8 VERSCHIL GGV EN CCR	21
1.2 DOELSTELLING	21
1.2.1 PRAKTISCHE RELEVANTIE	22
1.2.2 THEORETISCHE RELEVANTIE	23
1.3 ONDERZOEKSVRAAG EN HYPOTHESEN	23
1.6 DEFINIËRING EN OPERATIONALISERING VAN BEGRIPPEN	25
2. ONDERZOEKSMETHODE	27
2.1 ONTWERP	27
2.2 DEELNEMERS.....	27
2.3 PROCEDURE.....	29
2.4 LOCATIES EN MIDDELEN	32
2.5 ANALYSE	33
3. RESULTATEN	35
3.1 CORRECTE DETAILS	36
3.2 DISTORTIEFOUTEN EN COMMISSIEFOUTEN.....	38
3.3 GEBRUIKSVRIENDELIJKHEID	39
4. CONCLUSIE & DISCUSSIE	42
4.1 CORRECTE DETAILS, DISTORTIE- EN COMMISSIEFOUTEN	42
4.2 GEBRUIKSVRIENDELIJKHEID	44
4.3 AANVULLENDE BEVINDING	44
4.4 SAMENVATTING	45

4.5 METHODOLOGISCHE DISCUSSIE	46
4.5.1 DEELNEMERS.....	46
4.5.2 SCORING	48
4.5.4 EXPERIMENT.....	48
4.5.5 SURVEY	49
<u>5. AANBEVELINGEN</u>	<u>50</u>
5.1 VERVOLGONDERZOEK	50
5.2 META-ANALYSE	52
5.3 HET MODEL GGV	52
5.4 PRAKTISCHE AANBEVELINGEN.....	52
<u>BIBLIOGRAFIE</u>	<u>56</u>
<u>OVERZICHT TABELLEN EN GRAFIEKEN</u>	<u>60</u>
TABELLEN.....	60
GRAFIEKEN.....	60
<u>OVERZICHT INTERVIEWS</u>	<u>61</u>
<u>BIJLAGE 1: MODEL GENERIEK GETUIGENVERHOOR</u>	<u>62</u>
<u>BIJLAGE 2: TOESTEMMINGSFORMULIER VERHOORDERS.....</u>	<u>63</u>
<u>BIJLAGE 3: TOESTEMMINGSFORMULIER GETUIGEN</u>	<u>64</u>
<u>BIJLAGE 4: INSTRUCTIE VERHOORDER GGV (REGULIER)</u>	<u>65</u>
<u>BIJLAGE 5: INSTRUCTIE VERHOORDER GGV (CCR).....</u>	<u>66</u>
<u>BIJLAGE 6: SCORINGSLIJST TEEUWEN (2018).....</u>	<u>68</u>
<u>BIJLAGE 7: SCORINGSLIJST (AANGEVULDE VERSIE, 2019).....</u>	<u>71</u>
<u>BIJLAGE 8: SURVEY VERHOORDERS EXPERIMENTELE GROEP (GGV MET CCR) ...</u>	<u>75</u>

Inleiding

Op een vroege vrijdagochtend worden negen medewerkers van de Jumbo supermarkt in Dordrecht, nog voor openingstijd opgewacht door drie gewapende mannen. Zodra zij het pand binnenkomen, worden zij vastgegrepen en vastgebonden aan stoelen, tafels en zelfs aan de radiator in de kantine van de supermarkt. De mannen blijken op zoek te zijn naar het personeelslid die de kluisleutel in zijn bezit heeft. Omdat de kluis echter een tijdschakelaar heeft en de daders worden opgemerkt door een leverancier van de winkel, vertrekken de mannen anderhalf uur later gehaast en zonder buit.

De Forensische Opsporing (FO) treft alleen een verloren handschoen aan op de plaats delict (PD). De camerabeelden uit de supermarkt laten drie mannen zien. De mannen zijn geheel in het zwart gekleed, dragen sjaals, capuchons en handschoenen. Zij kijken recht in de camera en steken een middelvinger op. Slachtoffers verklaren aan de politie over drie getinte mannen. Een getuige verklaarde dat zij een man zag wegrekken en dat hij iets verloor in zijn vlucht. Uit het buurtonderzoek blijkt dat verschillende getuigen een turquoise gekleurde Opel Corsa met hoge snelheid hebben zien wegrijden. Door de combinatie van de getuigenverklaringen, de aangetroffen handschoen waarin DNA werd veiliggesteld en het aanstralen van een mobiele telefoon van één van de verdachten op zendmast nabij de PD, zijn twee van de drie mannen veroordeeld tot vier jaar celstraf voor deze overval. Ondanks dat alle verdachten hun betrokkenheid ontkenden (eigen observaties onderzoeker in de rol van medewerker bij het Roof Overvallen Team Rotterdam, 2016; Algemeen Dagblad, 2017).

Zoals bovenstaande casus laat zien, spelen verklaringen van getuigen een grote rol in het opsporingsonderzoek. Een groot deel van de informatie en veel beslissingen tijdens het opsporingsonderzoek en in de rechtszaal zijn gebaseerd op verklaringen van getuigen die door de politie zijn verkregen (De Poot, Bokhorst, Van Koppen & Muller, 2004; Van Koppen, 2007; Dubelaar, 2014; Rassin, 2005). Forensisch onderzoek levert bij ernstige delicten in slechts één á twee procent van de gevallen voldoende sporen op voor het vinden van de verdachte (De Poot et al., 2004; Van Koppen & Elffers, 2006). Bovendien kunnen getuigenverklaringen een belangrijke bijdrage leveren aan het interpreteren van de op de PD aangetroffen technische sporen. De gevonden sporen kunnen immers op verschillende manieren zijn veroorzaakt. DNA op kleding kan bijvoorbeeld zijn achtergelaten na een vriendelijke aanraking of tijdens een mishandeling (Dubelaar, 2014).

Daarnaast leveren opsporingstechnieken, zoals tappen, camerabeelden bekijken en observeren, in de toekomst mogelijk steeds minder informatie op. Verdachten doen door ervaring namelijk kennis op van de (technische) mogelijkheden van de politie en beschermen zich hiertegen bij het plegen van toekomstige strafbare feiten door het gebruik van contrastrategieën. Het dragen van beschermende en/of bedekkende kleding, het gebruik van data encryptie en het veelvuldig wisselen van communicatiemiddelen, zijn enkele voorbeelden van deze contrastrategieën (Nieuwenhuis & Pannekoek, 2012). Het getuigenverhoor zal dan ook in de toekomst een grote rol blijven spelen in het opsporingsonderzoek en de bewijsvoering (Van Koppen, 2007).

1. Theoretisch kader

Bij het getuigenverhoor speelt het geheugen van de getuige een belangrijke rol. Want wat de getuige zich niet kan herinneren, kan hij ook niet verklaren aan de politie. Om beter inzicht te krijgen in de theoretische achtergrond, zal daarom eerst de werking van het geheugen kort worden besproken. Vervolgens worden de tekortkomingen van het geheugen behandeld, waarna de gevolgen van deze tekortkomingen van het geheugen voor de politiepraktijk uiteengezet worden. Ook zal worden ingegaan op het Model Generiek Getuigenverhoor (GGV) en zal een uitleg worden gegeven over Category Clustering Recall (CCR). Tot slot worden de doelstelling van het onderzoek, de relevantie van het onderzoek en de hypothesen beschreven.

1.1.1 Het geheugen

De mens onthoudt om te leren van ervaringen. Alle zintuigelijke waarnemingen, gedachten en gevoelens worden vastgelegd in een geheugenspoor wat vervolgens wordt vastgelegd in verbindingen tussen hersencellen: het geheugen. Na de waarneming wordt de informatie gecodeerd. Dit wordt de “encoding” fase genoemd. Hierna volgt de “retentie” fase. In deze fase moet de waargenomen en gecodeerde informatie het geheugenspoor vormen in het zenuwstelsel. De omvang van het geheugenspoor bepaalt hoe goed en gedetailleerd een persoon zich een gebeurtenis kan herinneren. Vaak zit een periode tussen de waarneming en de herinnering. In deze periode, die wordt aangeduid als “retentietijd”, is de waarneming in het geheugen opgeslagen (Wessel & Wolters, 2010; Horselenberg, Merckelbach, Crombag, & Bergen, 2010).

Een herinnering wordt gevormd door het geheugenspoor opnieuw te activeren, de “retrieval” fase. Dat herinneren begint met een aanwijzing, zoals een vraag, een gedachte of een soortgelijke gebeurtenis. Die aanwijzing voor het ophalen van het geheugenspoor (retrieval cue) moet echter wel voldoende informatie bevatten om het gehele geheugenspoor weer te activeren en de informatie die niet in de cue verwerkt zat, ook beschikbaar te maken (Wessel & Wolters, 2010; Horselenberg et al., 2010).

1.1.2 Tekortkomingen van het geheugen

In bovengenoemd cyclisch proces van waarnemen, opslaan en herinneren kunnen problemen ontstaan. Onze waarnemingen kunnen worden beïnvloed door veel factoren zoals de omstandigheden waaronder wordt waargenomen, lichamelijke problemen, gebruik van alcohol en drugs, medicijngebruik, fysieke beperkingen, angst en vermoeidheid (Van Amelsvoort & Rispens, 2017; Rassin, 2014; Wessel & Wolters, 2010). Ook ons eigen referentiekader speelt een rol in de waarneming. Mensen nemen niet passief waar, maar interpreteren deze waarnemingen (Rassin, 2005; Horselenberg et al., 2010). Door interpretatie en interactie met andere personen kan een herinnering worden vervormd. Iemand weet vaak niet meer wat hij daadwerkelijk zelf heeft waargenomen, wat zijn eigen interpretatie van deze waarneming is en wat hij van anderen heeft gehoord (Amelsvoort & Rispens, 2017; Wessel & Wolters, 2010; Horselenberg et al., 2010; Rassin, 2005; Wagenaar, 2000).

1.1.3 Implicaties voor de politiepraktijk

In de politiepraktijk worden getuigen gevraagd zich zoveel mogelijk van een gebeurtenis te herinneren. Meestal gebeurt dit in de vorm van een getuigenverhoor. Tijdens dit verhoor, kunnen de verhoorders verschillende retrieval cues aan de getuige geven zoals vragen, afbeeldingen, foto's, videobeelden of geluidsfragmenten. In de praktijk worden meestal alleen vragen gesteld aan de getuigen in het verhoor (eigen waarneming onderzoeker in de rol van teamlid diverse rechteams, 2002-2019).

Een juiste retrieval cue kan leiden tot een herinnering (Wagenaar, 1986). Die herinnering kan vervolgens leiden tot belangrijke aanknopingspunten voor het opsporingsonderzoek. Het geven van deze retrieval cues is echter niet zonder risico's. Informatie kan worden toegevoegd aan de herinnering van de getuige, doordat kennis van de politie door de vraagstelling wordt overgebracht op de getuige. Deze herinnering is dan vervormd en de verklaring minder betrouwbaar (Loftus, Miller, & Burns, 1978). De herinnering kan vervormd zijn doordat getuigen dingen met elkaar verwarren, zoals bijvoorbeeld kleuren. Dit wordt aangeduidt als een "distortie" of een "distortiefout" (persoonlijke communicatie, I.Rispens, 2018). De vervorming van de herinnering kan zelfs zover gaan, dat getuigen zich door de vraagstelling zelfs gebeurtenissen kunnen herinneren die in werkelijkheid nooit zijn gebeurd (Horselenberg et al., 2010). Deze toegevoegde

gebeurtenissen of details van gebeurtenissen aan een herinnering worden in de literatuur aangeduid als “commissies” of “commissiefouten” (Horselenberg et al., 2010; Israëls & Horselenberg, 2010; Merckelbach, Candel, Jelicic & Crombag, 2003).

Voornoemde problemen kunnen in de praktijk leiden tot problemen in opsporingsonderzoeken. Recherchepsycholoog en docent aan de Politieacademie, mevrouw I. Rispens, geeft aan (persoonlijke communicatie, 2018) dat onjuiste getuigenverklaringen kunnen leiden tot verkeerde keuzes, waardoor het politieonderzoek wordt vertraagd, doodloopt, of waardoor een verkeerde verdachte wordt aangewezen. Getuigen kunnen door fouten in een verklaring een verkeerd beeld geven van wat er gebeurd is en daarmee een onjuist beeld geven van het strafbare feit. Het verschil tussen strafbare feiten zit soms in de details die door een getuige worden gegeven.

De heer R. Horselenberg, universitair docent strafrecht en criminologie aan de Universiteit van Maastricht, vult mevrouw Rispens aan (persoonlijke communicatie, 2019) en geeft aan, dat onvolledige en niet accurate verklaringen ook kunnen leiden tot het verlies van forensische bewijsstukken. Dit omdat zonder juiste getuigenverklaring deze bewijzen niet op een juiste manier geïnterpreteerd kunnen worden. Getuigenverklaringen kunnen, volgens dhr. Horselenberg, daarnaast een bijdrage leveren aan het vormen van scenario's alsmede het falsificeren of verifiëren van deze scenario's.

Ook in gerechtelijke beslissingen speelt de getuigenverklaring een belangrijke rol. Veel van de gerechtelijke dwalingen in Nederland zijn te wijten aan onvolledige of niet accurate verklaringen (Van Koppen, 2007). Een rechter baseert zijn beslissingen echter vooral op het procesdossier van de politie, waardoor de taak van het waarborgen en verbeteren van de kwaliteit van de getuigenverklaringen naar de politie is verschoven (Bovee, 2014).

1.1.4 Kwaliteit getuigenverklaringen

Merckelbach et al. (2003) beschrijven dat de kwaliteit van getuigenverklaringen op drie dimensies varieert: accuraatheid, volledigheid en consistentie. De eerste twee dimensies, accuraatheid en volledigheid, zijn evident. Een verklaring is accuraat als deze overeenstemt met de feiten. Dit houdt in, dat de getuigenverklaring geen onjuiste elementen bevat zoals distortiefouten en commissiefouten (Candel, Merckelbach, & Wessel, 2010). Het aantal details in de verklaring bepaalt de volledigheid (Merckelbach et al., 2003).

De derde dimensie, de consistentie, wordt in de literatuur door andere rechtspsychologen bekritiseerd. Wanneer een getuige op verschillende momenten hetzelfde verklaart, is dit consistent. Een stellige, consistente getuige is volgens Candel et al., (2010) niet altijd een betrouwbare getuige. Een leugenachtige verklaring kan immers ook stellig en consistent worden verteld. Een gebrek aan consistentie in een getuigenverklaring kan wijzen op onvolledigheid en/of onjuistheid van één van de door de getuigen afgelegde verklaringen, maar het is dan onbekend welke van die afgelegde verklaringen dan wel accuraat is (Candel et al., 2010). Een getuige kan ook meermaals precies hetzelfde verklaren, bijvoorbeeld omdat de getuige een leugenachtige verklaring uit het hoofd heeft geleerd (Amelvoort & Rispen, 2017). Consistentie is daarom een minder goede indicator voor de kwaliteit van een verklaring (Candel et al., 2010).

1.1.5 Generiek model getuigenverhoor

Uit voorgaande blijkt dat het voor een getuige en de verhoorders een behoorlijke opgave is een kwalitatief goed verslag te maken van waarnemingen en ervaringen. Ook is gebleken dat een betrouwbare verklaring van groot belang is voor het opsporingsonderzoek. Merckelbach et al., (2003) concluderen na literatuuronderzoek, dat een getuige vaak wel in staat is een goede verklaring af te leggen, maar dat vooral externe factoren, zoals druk tijdens het verhoor, die verklaring negatief kunnen beïnvloeden (Merckelbach et al., 2003). Negatieve invloeden moeten dus worden beperkt. Tegelijkertijd moet wel worden gestreefd naar kwalitatief goede getuigenverklaringen.

Om dit te bereiken wordt in Nederland wordt gebruik gemaakt van het Gespreksmodel Generiek Getuigenverhoor (GGV). In 2012 is door de Raad van Korpschefs voorgeschreven dat iedere opsporingsambtenaar in Nederland het GGV moet kunnen uitvoeren. Het GGV is door de Politieacademie in Nederland ontwikkeld en geeft structuur aan het getuigenverhoor waardoor dit zo objectief en effectief mogelijk kan worden uitgevoerd (Amelvoort & Rispen, 2017). Het GGV bestaat uit verschillende stappen: openen, zaakgericht vragenstellen en afsluiten. Voor een uitgebreide beschrijving van de GGV procedure wordt verwezen naar bijlage 1.

Tijdens het uitvoeren van het GGV dient gebruik gemaakt te worden van gespreksvaardigheden: het stellen van open en niet-suggestieve vragen, aandachtgevend gedrag (gedrag waaruit blijkt dat iemand luistert), parafraseren en samenvatten. Het verkrijgen

van het spontane verhaal (free recall) is de basis van dit model en levert de minst beïnvloede verklaring op. Omdat deze free recall echter vaak onvolledig en onsamenhangend is, worden vervolgens aanvullende vragen gesteld (Amelsvoort & Rispens, 2017).

Het getuigenverhoor is een zeer belangrijk opsporingsmiddel, geeft ook I. Rispens aan (persoonlijke communicatie, 2018) en daarmee is het GGV een belangrijke methode binnen de opsporingspraktijk. Het verder ontwikkelen en verbeteren van dit model is belangrijk, omdat ontwikkelingen mogelijk kunnen maken dat het model in de toekomst tot nog meer goede resultaten kan leiden. Dhr. Horselenberg vertelde in een gesprek (persoonlijke communicatie, 2019), dat in het verleden echter weinig onderzoek is verricht naar het verbeteren van het GGV. De onderzoeken die zijn gedaan naar het verbeteren van het getuigenverhoor, laten wisselende resultaten zien. Zoals het onderzoek naar het toepassen van geleide herinnering, context reinstatement, de zelfrapportage voor getuigen en een vergelijking tussen het GGV en het CI. Enkele van deze onderzoeken zullen hierna kort worden besproken.

Geleide herinnering is een techniek waarbij een getuige in gedachten teruggaat naar het incident, zijn ogen sluit en vervolgens vertelt wat hij doet, hoort of ziet. De verhoorders stellen open vragen in de tegenwoordige tijd en proberen op deze manier de getuige stap voor stap door zijn herinnering te leiden. Deze methode lijkt goede resultaten te geven (Dubelaar, 2014). Na een vergelijking tussen het GGV, de geleide herinnering en het cognitieve interview (nadere uitleg in hoofdstuk 1.1.6), is gebleken dat geen van deze technieken een verschil lieten zien met betrekking tot het aantal distortiefouten, correcte details en het aantal commissiefouten (Maastricht, 2003).

Bij context reinstatement wordt de getuige in gedachten of fysiek teruggebracht naar de plaats van het incident (Dubelaar, 2014). Na een experiment uitgevoerd door Eigenhuis (2014) is gebleken dat getuigen die na een geënceneerde gebeurtenis de 'dader' vaker herkenden tijdens een videobewijsconfrontatie wanneer deze dader was geplaatst in een context. Dit resultaat was echter niet significant, mogelijk door een te kleine onderzoeksgroep (N=104) (Eigenhuis, 2014). Timmer (2016) plaatste na zijn onderzoek een kanttekening bij de positieve resultaten van Eigenhuis. Hij concludeerde dat context reinstatement een betrouwbare verklaring kan opleveren tijdens de free recall, maar dat dit effect snel vermindert wanneer in een volgende fase van het verhoor gerichte vragen aan de getuige worden gesteld (Timmer, 2016).

Bovee deed in 2014 onderzoek naar de effecten van het vooraf lezen van een zelfrapportage voor getuigen op de betrouwbaarheid van getuigenverklaringen (Bovee, 2014). In dit onderzoek werden 43 proefpersonen gevraagd na het zien van een videofragment een

zelfrapportage voor getuigen (ZeG-formulier)¹ in te vullen. Vervolgens werd hen gevraagd een week na het zien van het videofragment dit ZeG-formulier door te lezen voorafgaand aan het getuigenverhoor. Uit dit onderzoek is gebleken dat details die de getuigen in het ZeG-formulier noteerden, heel nauwkeurig waren. Ook bleek dat wanneer een getuige het zelf ingevulde ZeG-formulier las voorafgaand aan het getuigenverhoor, deze getuige niet meer informatie wist te vertellen maar wel minder details over personen vergat te vertellen. Hierdoor gaan minder persoonsdetails verloren (Bovee, 2014). Bij dit onderzoek zijn kritische kanttekeningen te plaatsen. Allereerst is de onderzoeksgroep beperkt. Ten tweede zijn verhoorders gebruikt uit de praktijk, maar is niet gecontroleerd of deze verhoorders het verhoor op een juiste wijze, volgens het model GGV, hebben uitgevoerd. Dit benadert de praktijk waardoor de generaliseerbaarheid is vergroot, echter kan dit de onderzoeksresultaten hebben beïnvloed.

1.1.6 Cognitief Interview

Het CI is een verhoormethode voor het verhoren van getuigen, die in veel landen waaronder de Verenigde Staten en het Verenigd Koninkrijk, wordt gebruikt. In Nederland was deze methode tussen 2001 en 2005 opgenomen in het politieonderwijs, in de RIMOZ opleiding (Rechercheren in een meeromvattende zaak). Door de complexiteit van het toepassen van de methode is de methode echter weer uit de opleiding verwijderd (persoonlijke communicatie, I. Rispens, 2018).

Bij deze methode kunnen na de free recall vier technieken worden ingezet ter verbetering van geheugenprestaties: context reinistatement, de opdracht “vertel alles”, de getuige de gebeurtenis in verschillende volgorden laten vertellen en de getuige bij het beschrijven van de gebeurtenis verschillende perspectieven laten innemen (Amelsvoort & Rispens, 2017). Uit literatuur blijkt dat het CI goede resultaten geeft, maar veel tijd en energie van de verhoorders vraagt. De verhoorders vinden de methode lastig toe te passen (Maastricht, 2003). Daarnaast bestaat ook bij het CI het risico van het zogenaamde “imaginatie-effect”. De opdracht “vertel alles” kan namelijk aanzetten tot fantaseren (Horselenberg et al., 2010).

¹ Een zelfrapportage voor getuigen is een formulier waarop de getuige zelfstandig kan invullen wat hij heeft waargenomen, vlak nadat het incident heeft plaatsgevonden. De herinneringen van de getuige worden op verschillende manieren opgeroepen door de instructies en vraagstelling op het formulier. Dit draagt bij aan een verbetering van de herinneringen en volledigheid van de getuigenverklaring (Bovee, 2014; Maastricht, 2003).

1.1.7 CCR

Tijdens het zoeken naar mogelijkheden het GGV te verbeteren werd onderzoeker gewezen op een onderzoek van Paulo, Albuquerque en Bull (2016). Zij onderzochten of het herinneren in clusters een verbetering van de kwaliteit van het CI zou opleveren. Uit literatuur blijkt, dat een dergelijke techniek in Nederland in combinatie met het GGV nog niet is onderzocht. In het onderzoek dat voor u ligt, is getracht inzicht te verkrijgen in de mogelijke bijdrage van CCR in het model GGV.

Volgens de “*spreading-activation theory*” van Collins & Loftus (1975) is geheugen georganiseerd in semantische categorieën. Het activeren van een geheugenspoor leidt volgens deze theorie tot het herinneren van gerelateerde informatie (Collins & Loftus, 1975). De “*activation theory of Memory*” van Anderson (1983) is gebaseerd op de theorie van Collins en Loftus. Het model van Anderson impliceert dat wanneer een woord herinnerd wordt, dit de herinnering aan andere gerelateerde woorden mogelijk maakt (Anderson, 1983). Dit houdt volgens Paulo et al. (2016) in, dat het herinneren van dingen in clusters dit effect kan hebben. Volgens hen kunnen herinneringen uit het ene cluster, zoals een locatie, leiden tot het herinneren van andere, geclusterde herinneringen, zoals bijvoorbeeld een persoon of een object. Dit kunnen herinneringen zijn die niet geactiveerd zouden worden wanneer op een andere manier verhoord wordt of wanneer de getuige met een bepaalde vraagstructuur wordt gehoord (Paulo et al., 2016).

Paulo et al. (2016) hebben het verhoren in clusters doormiddel van een experiment onderzocht. Hiervoor ontwikkelden zij een verhoormethode die zij “Category Clustering Recall” noemden. Deze methode houdt in, dat de verhoorder zeven open vragen stelt aan een getuige, in zeven vooraf vastgestelde categorieën: personen, locatie van personen, voorwerpen, locatie van voorwerpen, handelingen van personen, gesprekken tussen personen en overige geluiden.

De resultaten van het experiment van Paulo et al. (2016) tonen aan dat CCR een positieve bijdrage kan leveren aan het getuigenverhoor. Proefpersonen (N=66) maakten een gelijk aantal distortiefouten en commissiefouten, echter de onderzoeksgroepen die met CCR werden verhoord (N= 2x22) bleken vollediger te hebben verklaard dan de andere onderzoeksgroep (Paulo et al., 2016). Een kritische kanttekening bij dit onderzoek is de relatief kleine onderzoekspopulatie. Daarnaast waren de proefpersonen allemaal Portugese psychologiestudenten die studiepunten hebben gekregen voor hun deelname aan het

onderzoek. Zij wisten dat zij deelnamen aan een experiment, wat de resultaten beïnvloed kan hebben.

Een jaar later, in 2017, publiceerden Paulo, Albuquerque, Vitorino en Bull (2017) een artikel in het vakblad "Psychology Crime and Law" over CCR. Paulo et al. (2017) onderzochten opnieuw of het gebruik van CCR binnen het CI zou kunnen leiden tot het herinneren van meer informatie door een getuige. Ook uit dit onderzoek bleek dat proefpersonen die na de free recall met CCR werden gehoord, zich meer correcte informatie herinnerden dan de controlegroep. Ook bleken deze proefpersonen zich meer nieuwe informatie te herinneren tijdens de fase met het gebruik van CCR dan tijdens de free recall. Tevens bleken zij zeer nauwkeurig te verklaren. Het aantal distortiefouten en commissiefouten was in beide onderzoeksgroepen laag, maar de conditie (verhoormethode) bleek geen effect te hebben op het aantal distortie- en commissiefouten. Paulo et al. (2017) concluderen in dit onderzoek dan ook, dat het gebruik van CCR helpt om herinneringen aan een criminele gebeurtenis te stimuleren (Paulo et al., 2017). Ook bij dit onderzoek zijn kritische punten te noemen. Wederom is een relatief kleine onderzoeksgroep gebruikt (N=44) en wederom waren de proefpersonen psychologiestudenten. Daarnaast werden alle verhoren in beide onderzoeksgroepen uitgevoerd door éénzelfde verhoorder. Deze verhoorder kan hierdoor resultaten hebben beïnvloed, aangezien hij beide onderzoekscondities kende.

In 2018 onderzocht Thorley de meerwaarde van het verhoren van meerdere getuigen tegelijkertijd. Thorley (2018) onderzocht of het verhoren van meerdere getuigen van eenzelfde incident, tijdswinst kan opleveren voor de politiepraktijk en of het verhoren van meerdere getuigen tegelijkertijd, meer bewijs kan geven doordat getuigen elkaar aanvullen. Omdat uit eerdere onderzoeken al is gebleken dat getuigen vaak andere methoden gebruiken om zich iets te herinneren en deze verschillende methoden met elkaar kunnen conflicteren, onderzocht Thorley of dit probleem kan worden vermeden door het gebruik van CCR.

Uit het onderzoek bleek, dat samenwerkende paren zich het incident sneller herinnerden dan de overige onderzoeksgroepen. De tijdswinst van het gezamenlijk verhoren ten opzichte van het individueel verhoren bleek beperkt. Thorley concludeert dan ook dat het gezamenlijk verhoren van getuigen alleen effectief zal zijn bij incidenten waarbij grote aantallen getuigen verhoord moeten worden. Het belangrijkste resultaat uit dit onderzoek is dat alle deelnemers meer correcte informatie gaven bij het gebruik van CCR. Het aantal fouten was ook nu in alle onderzoeksgroepen laag en ook nu bleek de conditie geen significant effect te hebben op het aantal fouten. Thorley concludeert dan ook dat dit een aanwijzing kan zijn dat CCR superieur is aan het gebruik van een free recall (Thorley, 2018).

De proefpersonen van dit onderzoek waren wederom studenten die of studiepunten of een klein honorarium hebben ontvangen voor deelname. Daarnaast is voor dit onderzoek alleen gebruik gemaakt van een free recall als vergelijking met de CCR methode. Geen methoden als CI of GGV zijn toegepast. Dit houdt in, dat de kans bestaat dat wanneer wel aanvullende vragen gesteld waren volgens een methodiek zoals CI of GGV, dit had kunnen leiden tot andere resultaten.

1.1.8 Verschil GGV en CCR

Naar aanleiding van de positieve resultaten van bovengenoemde onderzoeken, is gekozen te onderzoeken wat CCR mogelijk zou kunnen bijdragen aan het model GGV. Het verschil tussen het huidige model GGV en het gebruik van CCR in het model GGV, is de wijze waarop het deel “zaakgericht vragenstellen” wordt uitgevoerd. In het huidige model GGV, wordt na de free recall door de verhoorder zelf bepaald op welke onderwerpen hij door wil vragen. Per onderwerp geeft de verhoorder de free-recall instructie en stelt vervolgens vragen over dit onderwerp. Wanneer CCR wordt toegepast, zal dit zaakgerichte deel na de free recall anders verlopen. De verhoorder stelt bij toepassing van CCR vragen in de zeven vaste categorieën. In dit geval bepaalt de verhoorder dus niet zelf de onderwerpen zoals bij het GGV.

1.2 Doelstelling

Vanuit voorstaande kan worden opgemaakt dat het getuigenverhoor binnen de politiepraktijk een belangrijke plaats inneemt bij het opsporingsonderzoek. Het blijven streven naar het verbeteren van het model GGV is dan ook van belang. Uit verschillende onderzoeken is gebleken dat CCR een positieve bijdrage kan leveren aan de volledigheid en accuraatheid van getuigenverklaringen. Het effect van CCR is echter nog niet onderzocht in Nederland en ook niet in de context van het in Nederland gebruikte model GGV. Daarom is de volgende doelstelling voor dit onderzoek worden geformuleerd:

Inzicht verkrijgen in de mogelijke bijdrage van CCR in het model GGV teneinde adviezen te kunnen geven aan de politie over de inzet van CCR binnen het model GGV.

1.2.1 Praktische relevantie

Het verbeteren van de kwaliteit van getuigenverklaringen leidt in de praktijk tot een positieve bijdrage aan de kwaliteit van opsporingsonderzoeken, omdat volledige en accurate getuigenverklaringen kunnen leiden tot snellere en meer correcte besluiten in deze onderzoeken. Hierdoor zou een opsporingsonderzoek beter en of sneller worden uitgevoerd en wordt de kans dat niemand kan worden aangemerkt als verdachte, de verkeerde verdachte wordt aangewezen of het onderzoek niet leidt tot een veroordeling van een verdachte, verkleind (R. Horselenberg, persoonlijke communicatie, 2019).

Het is dan ook van belang het GGV steeds trachten te verbeteren met een methode die bijdraagt aan de volledigheid en accuraatheid van de verklaringen. Uit verschillende onderzoeken is gebleken dat CCR een positieve bijdrage kan leveren aan de kwaliteit van getuigenverklaringen. Door het gebruik van CCR in eerdere onderzoeken werden verklaringen van de getuigen vollediger en accurater en werd mogelijke beïnvloeding door verhoorders verminderd (Paulo et al., 2016; Paulo et al. 2017; Thorley, 2018). CCR zou daarom een aangewezen methode kunnen zijn de kwaliteit van getuigenverklaringen te verbeteren. Bovendien zou de CCR methode een meer concreet handvat kunnen bieden om gestructureerd vragen te stellen in het zaakgerichte deel van het getuigenverhoor. Hierdoor wordt de uitvoering van het getuigenverhoor mogelijk eenvoudiger dan de uitvoering van het huidige model GGV, wat voor politiemedewerkers die in de politiepraktijk zijn belast met het getuigenverhoor in opsporingsonderzoeken belangrijk is.

Uit gesprekken met mevrouw Rispens (persoonlijke communicatie, 2018), meneer Horselenberg (persoonlijke communicatie 2019), en mevrouw S. Reurich-Goddaer, onderzoekspsycholoog en docent aan de Politieacademie (persoonlijke communicatie, 2019), is gebleken dat wanneer uit onderliggend onderzoek zou blijken dat CCR daadwerkelijk zou kunnen leiden tot een verbetering van het model GGV, de Politieacademie zou kunnen besluiten hier nader onderzoek naar te doen. Deze onderzoeken zouden tot doel kunnen hebben te onderzoeken of de CCR methodiek in de praktijk toegepast kan worden binnen het GGV. Wanneer uit onderliggend onderzoek zou blijken dat CCR niet zou kunnen leiden tot een verbetering van het model GGV, kunnen portefeuillehouders op het gebied van verhoor, beargumenteerd aangeven waarom niet gekozen wordt voor het toevoegen van CCR aan het model GGV.

1.2.2 Theoretische relevantie

Volgens de theorieën van Collins & Loftus (1975) en van Anderson (1983) is het geheugen georganiseerd in semantische categorieën. Het activeren van een geheugenspoor leidt volgens deze theorieën tot het herinneren van gerelateerde informatie. Hiermee wordt mogelijk toegang verkregen tot informatie in het geheugen die op een andere manier niet verkregen zou worden. De door Paulo et al. (2016) ontwikkelde verhoormethode, CCR, sluit aan bij deze theorieën. Uit het experiment wat Paulo et al. (2016), Paulo et al. (2017) en Thorley (2018) uitvoerden blijkt, dat het gebruik van CCR een meer volledige en accuratere getuigenverklaring kan opleveren.

Dit zijn echter de enige onderzoeken die naar het gebruik van CCR zijn gedaan. Bovendien zijn deze onderzoeken gedaan in combinatie met het CI. In Nederland is nog geen onderzoek gedaan naar het effect van het gebruik van CCR binnen de context van het GGv. Het onderzoek dat voor u ligt, draagt hieraan bij.

1.3 Onderzoeksvraag en Hypothesen

Vanuit de geformuleerde doelstelling is de volgende onderzoeksvraag geformuleerd:

Welke mogelijke bijdrage kan CCR leveren aan het model GGv?

Om de mogelijke bijdrage van CCR aan het model GGv te kunnen onderzoeken zijn de volgende vier hypothesen geformuleerd:

Hypothese 1

Op basis van de onderzoeken van Paulo et al. (2016), Paulo et al. (2017) en Thorley (2018) wordt verwacht dat wanneer getuigen worden gehoord met gebruik van CCR binnen het model GGv, zij zich meer correcte details kunnen herinneren. De eerste hypothese die in dit onderzoek wordt gehanteerd luidt daarom:

Het gebruik van CCR binnen het model GGv zal leiden tot meer correct verklaarde details door getuigen, dan wanneer de getuigen worden gehoord met gebruik van het huidige model GGv.

Hypothese 2

Daarnaast kan op basis van de onderzoeken van Paulo et al. (2016), Paulo et al. (2017) en Thorley (2018) worden verwacht, dat het aantal distortiefouten in verklaringen gelijk blijft aan het aantal distortiefouten dan wanneer gebruik gemaakt wordt van het huidige model GGV. De tweede hypothese die in dit onderzoek wordt gehanteerd luidt daarom:

Het gebruik van CCR binnen het model GGV zal niet leiden tot meer distortiefouten in getuigenverklaringen dan wanneer de getuigen worden gehoord met gebruik van het huidige model GGV.

Hypothese 3

Op basis eerder genoemde onderzoeken van Paulo et al. (2016), Paulo et al. (2017) en Thorley (2018) kan worden verwacht dat het aantal commissiefouten in verklaringen van getuigen gelijk blijft aan het aantal commissiefouten dan wanneer gebruik wordt gemaakt van het huidige model GGV. Daarom luidt hypothese 3:

Het gebruik van CCR binnen het model GGV zal niet leiden tot meer commissiefouten in getuigenverklaringen dan wanneer de getuigen worden gehoord met gebruik van het huidige model GGV.

Wanneer het gebruik van CCR leidt tot meer accurate en meer volledige verklaringen, leidt de techniek tot een betere kwaliteit van getuigenverklaringen. Wanneer CCR leidt tot minder correct verklaarde details, is de methode niet effectief en dus onbruikbaar. Wanneer deze methode leidt tot meer distortie- en commissiefouten, verhoogt dit het risico dat verkeerde personen als verdachte worden aangemerkt en is de techniek eveneens onbruikbaar.

Hypothese 4

Het gebruik van CCR binnen het model GGV maakt het model GGV gebruiksvriendelijker voor verhoorders van getuigen.

Wanneer CCR het gebruik van het GGV gebruiksvriendelijker maakt, zal dit het (juiste) gebruik van zowel de methode CCR als het model GGV door verhoorders mogelijk bevorderen. (persoonlijke communicatie, ^{10.2.e} ██████████, 2018).

1.6 Definiëring en operationalisering van begrippen

Voordat wordt ingegaan op de methode van onderzoek, worden hieronder eerst de belangrijkste begrippen geoperationaliseerd.

Correct verklaarde details

Wanneer de getuige in zijn verklaring een detail noemt dat overeenkomt met hetgeen daadwerkelijk in de videobeelden te zien is, is dit een correct verklaard detail. Een voorbeeld hiervan is dat een auto wegrijdt en dat deze auto zwart van kleur is. De zwarte auto en het wegrijden van een donkere auto zijn op de scoringslijst genoemd en zijn daarmee juist verklaarde details.

De voor dit onderzoek ontwikkelde scoringslijst is hierbij leidend. Deze scoringslijst is in eerste aanleg samengesteld door J. Teeuwen voor haar onderzoek naar de effecten van stress op het geheugen van opsporingsambtenaren op de plaats delict (Teeuwen, 2018). Deze scoringslijst is voor dit onderzoek aangevuld (zie ook hoofdstuk 2, procedure). De scoringslijst van Teeuwen (2018) is als basis gebruikt, omdat voor dit onderzoek gebruik gemaakt is van dezelfde video als in het onderzoek van Teeuwen.

Distortie- en commissiefouten

Distortiefouten zijn details die door de getuige worden genoemd die niet overeenstemmen met hetgeen in de video te zien was. Een voorbeeld van een distortiefout is dat de getuige verklaart gezien te hebben dat een rode auto wegreed, terwijl in de video een zwarte auto te zien was. Ook hierbij is de scoringslijst leidend.

Tijdens het opslaan, verwerken en herinneren van een gebeurtenis kunnen fouten ontstaan, waardoor een herinnering wordt vervormd of waardoor informatie volledig wordt vergeten. Commissiefouten ontstaan volgens Horselenberg et al. (2010), doordat een herinnering aan een waarneming is vervormd, door informatie uit een andere bron (post-hoc informatie), of doordat delen van de waarneming zijn vervangen door informatie uit andere bronnen en ervaringen (Horselenberg et al., 2010). Van Amelsfoort & Rispens (2017) definiëren een commissiefouten als volgt: “*Onjuiste details die door een getuige voor waar*

worden gehouden” (Amelsvoort & Rispens, 2017, p. 33). In dit onderzoek wordt onder commissiefouten verstaan: details die door de getuige worden genoemd maar die niet in de video voorkomen. Bijvoorbeeld wanneer de getuige verklaart dat een auto die wegrijdt een aanhanger heeft, terwijl deze aanhanger niet in deze video voorkomt.

Bijdrage

Het begrip “bijdrage” wordt geoperationaliseerd door de positieve bijdrage en de negatieve bijdrage aan de kwaliteit van het getuigenverhoor te meten.

Verklaring	
Positieve bijdrage	Negatieve bijdrage
Correct verklaard detail	Commissiefout
Gebruiksvriendelijk	Distortie

Tabel 1 overzicht mogelijke bijdragen.

Wanneer de getuigenverklaringen die zijn afgenomen met gebruik van CCR binnen het model GGV meer correcte details bevatten (en daarmee vollediger zijn), niet meer distortie- en commissiefouten bevatten dan na een verhoor met het reguliere model GGV en het model bovendien gebruiksvriendelijk is, levert CCR een positieve bijdrage aan de kwaliteit van de getuigenverklaring.

Gebruiksvriendelijk

Uit onderzoek van Balk (2014) is naast een gebrek aan kennis over het model GGV, ook gebleken dat verhoorders het gebruik van de verhoormethode ervaarden als “...blokkerend...” (Balk, 2014, p.23). Zij gaven aan dat zij ook de mogelijkheid wilden hebben te kunnen afwijken van een model en niet wisten of dit wel mogelijk was bij het GGV (Balk, 2014).

Hierdoor ervaarde men het gebruik van een methode blijkbaar als niet gebruiksvriendelijk. Verhoorders vinden een verhoormethode kennelijk gebruiksvriendelijk als het verhoor met de methode niet te complex is en het verhoor aan de hand van de methode gemakkelijk verloopt. Daarom wordt in dit onderzoek met “gebruiksvriendelijk” bedoeld: een verhoormethode wat eenvoudig is in het gebruik en waarbij het verhoor eenvoudig verloopt (geen onderbrekingen of ongemakkelijk gevoel bij de verhoorder).

2. Onderzoeksmethode

Het toetsen van de onderzoeksvraag en hypothesen werd in dit onderzoek doormiddel van een experiment gedaan. Hiervoor is gekozen omdat in een experimentele setting de variabelen onder controle gehouden konden worden, wat bijdraagt aan een hoge interne validiteit. Doordat alleen de conditie (CCR of GGV) verschilt, kan goed gemeten worden wat het effect van de verhoormethode is. In dit hoofdstuk zullen het ontwerp, de deelnemers, de procedure, het materiaal en de analyse uiteengezet worden.

2.1 Ontwerp

Dit experiment heeft een between-subjects design, wat in dit onderzoek betekent dat iedere proefpersoon die als getuige deelneemt, slechts één keer heeft deelgenomen aan het onderzoek. Hierdoor was het niet mogelijk de consistentie te meten van de afgelegde verklaringen. Daarvoor zou iedere deelnemer ten minste twee keer over de getoonde video gehoord moeten worden. Er zijn twee condities gebruikt: een experimentele groep en een controlegroep. De experimentele groep is verhoord met gebruik van het model GGV met CCR en de controlegroep met het GGV zonder CCR. De resultaten van deze twee groepen zijn met elkaar vergeleken.

2.2 Deelnemers

De proefpersonen voor het experiment waren eerstejaars studenten van de Politieacademie (pre-master Recherchekunde), medewerkers van het Politie Service Centre Rotterdam en studenten van de opleiding MBO techniek van het DaVinci College te Dordrecht. Dit zijn geen ervaren executieve politiemedewerkers. Hiervoor is gekozen omdat vooral burgers onderworpen worden aan een getuigenverhoor. Ervaren executieve politiemedewerkers kijken vaak anders naar gebeurtenissen dan burgers of beginnende executieve politiemedewerkers.

Verhoorders zijn gezocht binnen de laatste jaars studenten van de opleiding recherchekunde aan de Politieacademie en ervaren opsporingsambtenaren van de politie

Rotterdam. Deze politiemedewerkers hebben tijdens de opleiding geleerd op de juiste wijze het GGv te gebruiken voor het getuigenverhoor.

De verdeling van de proefpersonen en verhoorders in de experimentele- en controlegroep is doormiddel van een gekoppelde aselechte toewijzing gebeurd. Hierbij werd de toewijzing gemanipuleerd op de factoren leeftijd en geslacht. De proefpersonen werden willekeurig aan de experimentele- of controlegroep toegewezen doormiddel van blokrandomisatie. Hierbij is gestreefd naar een zo gelijk mogelijke verdeling op leeftijd en geslacht van de proefpersonen. De blokrandomisatie is als volgt vormgegeven: waarbij C= controle groep (regulier GGv) en E= experimentele groep (GGv met CCR).

	Leeftijd	Geslacht	Randomisatie
1	Mediane leeftijd +	man	CECECECECECE etc.
2	Mediane leeftijd -	man	ECECECECECEC etc.
3	Mediane leeftijd +	vrouw	ECECECECECEC etc.
4	Mediane leeftijd -	vrouw	CECECECECECE etc.

Tabel 2: blokrandomisatie getuigen.

Hoewel in de tabel vier groepen genoemd worden, zijn de getuigen verdeeld over de twee onderzoeksgroepen: Groep C en Groep E. Per onderzoeksmoment is de helft van de mannen met een hogere leeftijd dan de mediane leeftijd ingedeeld in groep C, de andere helft in groep E. De helft van de mannen met een lagere leeftijd dan de mediane leeftijd zijn ingedeeld in groep E en de andere in groep C. Vrouwen zijn op dezelfde manier verdeeld over de onderzoeksgroepen. Op deze manier werden geslacht en leeftijd zoveel mogelijk verdeeld over de twee onderzoeksgroepen. De proefpersonen uit beide groepen wisten niet aan welke groep zij waren toegewezen om beïnvloeding door de proefpersonen te voorkomen. De proefpersonen is alleen verteld dat zij deelnemen aan een onderzoek naar de verbetering van het getuigenverhoor, maar wisten niet wat de verschillen tussen de verhoormethoden waren. Wederom is hiermee getracht beïnvloeding van het experiment te voorkomen.

Getracht is proefpersonen met een verschillend opleidingsniveau te betrekken. Proefpersonen met HBO+, HBO en MBO niveau hebben deelgenomen. Totaal hebben 64 personen zich aangemeld voor deelname als getuige. Negen proefpersonen hebben zich afgemeld of zijn niet verschenen. Hierdoor hebben in het totaal 55 personen als getuige aan het onderzoek deelgenomen.

De verhoorders hebben meerdere verhoren afgenomen tijdens het experiment en hebben zowel de reguliere GGV-methode als de GGV-methode met CCR gebruikt, afhankelijk van de instructies die zij voorafgaand aan een getuigenverhoor kregen. Eventuele beïnvloeding door de verhoorders werd zoveel mogelijk uitgesloten door hen te wijzen op de voorgeschreven protocollen en gesprekstechnieken, maar kan niet volledig worden uitgesloten. Ondanks herhaaldelijke verzoeken hebben zich in het totaal slechts twaalf verhoorders aangemeld voor deelname aan het onderzoek. Zes van hen hebben zich afgemeld, waardoor in het totaal zeven verhoorders, inclusief onderzoeker zelf, hebben deelgenomen aan het onderzoek.

Proefpersonen en verhoorders namen vrijwillig deel aan het experiment en konden op elk moment de deelname beëindigen. Geen van de proefpersonen heeft tijdens het onderzoek zijn of haar deelname beëindigd. Iedere proefpersoon werd individueel gehoord door een verhoorder.

2.3 Procedure

Het experiment is steeds verdeeld over twee momenten. Voorafgaand aan het experiment werd alle deelnemers gevraagd een toestemmingsformulier te ondertekenen (bijlage 2 en 3). Eveneens voorafgaand aan het experiment werden de verhoorders geïnstrueerd over het gebruik van CCR, GGV en de gesprekstechnieken. Deze instructie kregen zij ook schriftelijk uitgereikt (bijlage 4 en 5).

Fase 1

Tijdens het eerste moment zijn alle proefpersonen naar een gezamenlijke ruimte geweest. Hier kregen de proefpersonen een video te zien van een woninginbraak waarbij de politie ter plaatse kwam. De volledige video is te bekijken door het aanklikken van onderstaande link: https://www.youtube.com/watch?v=ofgbp1bCYNI&list=PL8m2_fRFGIRIQwZGf64QYFH5ZXtxm75n&index=3)

Voor onderhavig onderzoek werd de ingekorte video van het onderzoek van Teeuwen (2018) gebruikt. In deze ingekorte versie zijn enkele gesprekken tussen politiemedewerkers weggelaten en is ook het aangifte gesprek tussen de aangever en een politiemedewerker verwijderd. Deze ingekorte versie is op te vragen bij onderzoeker.

Fase 2

Ongeveer 48 uur later zijn de proefpersonen verdeeld over twee onderzoeksgroepen en gehoord door verhoorders. Voor deze retentietijd is gekozen, omdat getuigen in een praktijksituatie meestal ook niet direct gehoord kunnen worden. 48 uur bleek een haalbare periode voor dit onderzoek. Eén groep proefpersonen werd gehoord aan de hand van GGV met CCR en één onderzoeksgroep werd gehoord met het GGV zonder CCR.

Deze verhoren zijn in de Nederlandse taal uitgevoerd en vonden plaats in verschillende ruimtes van de Politieacademie te Apeldoorn, het Regionaal Politie Servicecenter te Rotterdam en het DaVinci College te Dordrecht. Deze ruimtes waren zoveel mogelijk afgesloten van storende factoren zowel binnen als buiten de ruimte. Van alle verhoren zijn geluidsopnamen gemaakt. Hierover zijn alle deelnemers voorafgaand aan het onderzoek geïnformeerd.

In de groepen CCR met GGV en GGV zonder CCR, is het model GGV zoveel mogelijk op de voorgeschreven wijze toegepast: openen, zaakgericht vragen stellen en afsluiten (Amelvoort & Rispen, 2017). Tijdens de opening stelde de verhoorder zich voor en verstrekte hij informatie over het verdere verloop van het verhoor. Voorafgaand aan de free recall is niet gevraagd naar de waarnemingsomstandigheden, omdat deze voor alle proefpersonen per onderzoeksmoment gelijk waren.

De verhoorders van beide onderzoeksgroepen kregen voorafgaand aan het onderzoek duidelijke instructies over de wijze van verhoren. Deze instructies zijn hierna ook schriftelijk aan hen overhandigd. Na het openen startte het deel zaakgericht vragen stellen met een free recall waarbij de getuige de nadrukkelijke instructie kreeg alles te vertellen. Afhankelijk van de onderzoeksgroep werden hierna of aan de hand van de CCR-methode nadere vragen gesteld of volgens de methode van het huidige model GGV. Bij de methode van CCR werden de proefpersonen gevraagd nogmaals te vertellen wat zij zich van het incident op de videobeelden konden herinneren, alleen werd hen gevraagd dit in te delen in zeven categorieën: alles over personen, waar deze personen zich bevonden, alles over objecten/voorwerpen, de locatie van deze objecten/voorwerpen, alles over de handelingen, alles over hetgeen gezegd werd en tot slot alles van andere geluiden die de getuige mogelijk gehoord had.

Paulo et al. (2016) hebben deze zeven categorieën gebruikt in het onderzoek omdat dit de meest voorkomende onderwerpen zijn binnen een politieonderzoek en daardoor veel in getuigenverhoren voorkomen. Het zijn daarnaast brede categorieën die bijna in ieder delict voorkomen. Door specifiek hiernaar te vragen zonder verdere informatie te verstrekken, wordt eventuele beïnvloeding door de verhoorder beperkt. Tot slot stellen Paulo et al. (2017) dat het vragen naar de alles over wat gezegd is en alles over andere geluiden die de getuige mogelijk

heeft gehoord, zich specifiek richten op een ander deel van het geheugen (horen in plaats van zien) waardoor nieuwe informatie kan worden verkregen (Paulo et al., 2017).

Bij de onderzoeksgroep GGV zonder CCR is na de free recall het verhoor voortgezet door de stappen drie tot en met zes van het model GGV te volgen:

3. Bepalen over welke onderwerpen de getuige nader bevraagd moet worden;
4. Vragen stellen per onderwerp:
 - 1^e onderwerp:
 - a. Verkrijgen spontaan verhaal
 - b. Doorvragen op het spontane verhaal en toetsen verklaring
 - 2^e onderwerp (idem)
 - 3^e onderwerp enzovoort.
5. Eventuele aanvullende vragen stellen naar aanleiding van onderzoeksgegevens en/of ervaring.
6. Vragen welke info de getuige van derden heeft gekregen.

Na afloop van het verhoor is aan de verhoorders die tijdens het verhoor gebruik gemaakt hebben van het model GGV met CCR gevraagd een korte vragenlijst over het gebruik van de CCR methodiek in te vullen om hun ervaring met de methode te meten (zie bijlage 8). Onderzoeker heeft zelf enkele verhoren uitgevoerd, maar heeft niet deelgenomen aan deze survey.

Scoring

Het aantal juist verklaarde details en het aantal distortie- en commissiefouten is geteld aan de hand van de geluidsopnamen en de scoringslijst. Deze scoringslijst is samengesteld voor het onderzoek van Teeuwen (2018) en voor dit onderzoek aangepast. De scoringslijst van Teeuwen (2018) is eerst samengesteld door vier opsporingsambtenaren: een aspirant, een rechercheur en twee hoofdagenten. Deze opsporingsambtenaren is gevraagd de videobeelden te bekijken en details op te schrijven die zij normaal gezien in een proces-verbaal zouden schrijven. Vervolgens werd hen gevraagd welke details hiervan zeker niet mochten ontbreken. Alle leden van deze groep opsporingsambtenaren hebben elkaars lijsten gezien en beoordeeld. Bij een verschil van mening is gezamenlijk besloten of het detail op de lijst geplaatst zou worden of niet. Deze scoringslijst is opgenomen als bijlage 6.

Voor dit onderzoek is de scoringslijst van Teeuwen (2018) aangevuld, omdat de proefpersonen in dit onderzoek niet alleen gevraagd is naar herinneringen van objecten en

personen, maar ook naar handelingen en geluiden. Hiervoor zijn nog eens vier opsporingsambtenaren en twee burgers gevraagd naar de videobeelden te kijken en details te noteren die betrekking hadden op handelingen en geluiden die hen zijn opgevallen. Ook nu hebben de beoordelaars de lijsten van de andere beoordelaars bekeken en is bij verschil van mening gezamenlijk besloten welke details op de lijst zouden komen. Deze aangevulde scorelijst is bijgevoegd als bijlage 7.

Juist verklaarde details zijn gescoord wanneer het detail op de scoringslijst en het genoemde detail in de verklaring overeenkwamen. Distortiefouten zijn gescoord als een fout werd gemaakt op een correct detail. Wanneer een getuige verklaarde over een detail dat helemaal niet in de video voorkomt, scoorde deze een commissiefout.

Voorafgaand aan het experiment is de opzet hiervan getoetst. Op 25 februari 2019 zijn twee personen gehoord als getuige op de hierboven beschreven wijze door een verhoorder. Hierna werden deze verhoren op de beschreven wijze gescoord. Deze toets wees uit dat de instructies voor de verhoorder moesten worden aangepast, omdat deze onvoldoende duidelijk bleken. Daarom zijn de schriftelijke instructies aangevuld door bij de CCR-methode het woord ‘voorwerpen’ toe te voegen aan de vragen over objecten en is tijdens het verdere verloop tijdens de mondelinge instructies aanvullend vermeld dat de proefpersonen mochten spreken over de video en niet hoefden te spelen dat zij daadwerkelijk als getuige bij het incident aanwezig waren geweest.

2.4 Locaties en middelen

Het onderzoek is op vijf verschillende momenten uitgevoerd op drie verschillende locaties, namelijk in vier klaslokalen aan de Politieacademie te Apeldoorn, in twee verhoorruimtes in het politiebureau aan de Veilingweg te Rotterdam en in vier toets ruimtes van het DaVinci College te Dordrecht. De verhoren werden opgenomen met behulp van de door de politie verstrekte mobiele telefoon van het merk Samsung, type A530F en het gebruik van de app “spraak recorder” die standaard op deze telefoon is geïnstalleerd. Na het verhoor werd de opname via interne (politie)mail aan onderzoeker verzonden.

Voor dit onderzoek is gebruik gemaakt van een video opname van een plaats delict. Deze video is afkomstig van het YouTube kanaal “pro 24/7”. Dit is een YouTube kanaal waarop de politie korte video’s deelt van waargebeurde situaties. De gekozen video bevat veel

elementen die getuigen kunnen onthouden. De video opname betreft een opname van een waargebeurde situatie, waardoor de praktijk zoveel mogelijk wordt benaderd.

De video is op diverse punten ingekort (zie paragraaf 2.3, procedure) en heeft een lengte van drie minuten. De video is opgenomen doormiddel van bodycams die door de betrokken politiemedewerkers werden gedragen. In de videobeelden zijn verschillende elementen te zien van een incident wat zich in en rond een woning afspeelt. In de beelden zijn namelijk verdachten, omstanders, politiemedewerkers, slachtoffers en voertuigen te zien. Ook zijn gesprekken van de politiemedewerkers te horen en is te zien hoe verdachten vluchten en worden aangehouden.

2.5 Analyse

Na het uitvoeren van het experiment en de scoring is alle informatie opgeslagen in een Excel database. Deze gegevens zijn vervolgens geïmporteerd in SPSS en als SPSS data bestand opgeslagen. Tijdens het controleren van de data werd een outlier geïdentificeerd in de data van de 'duur' van de verhoren. Deze outlier is in SPSS gemarkeerd en uitgesloten van de verdere analyse.

Hierna zijn allereerst de kenmerken van de twee onderzoeksgroepen kort met elkaar vergeleken met gebruik van een Chi-kwadraat toets en een t-toets. Dit werd gevolgd door een analyse van het aantal juist verklaarde details, inclusief en exclusief de sores die tijdens de free-recall zijn behaald, en een analyse van het aantal distortie- en commissiefouten. De gemiddelden van de twee condities zijn steeds met behulp van een t-toets met elkaar vergeleken.

De controle of andere factoren, zoals geslacht, leeftijd en verhoorervaring van invloed waren op de resultaten, is gedaan met behulp van verschillende GLM-Univariaat modellen. Met behulp van deze modellen kon de samenhang tussen meer dan drie variabelen met elkaar worden vergeleken. Dit heeft echter nooit tot een ander resultaat geleid voor wat betreft het wel of niet significante effect van de conditie. Omdat het gebruik van GLM-Univariaat de tekst aanzienlijk ingewikkelder maakt en de GLM-Univariaat eigenlijk niet gebruikt mag worden door schending van assumpties bij invoer van de controle variabelen (zoals de normaalverdeling), is gekozen de resultaten van deze toetsen niet in de resultaten weer te geven.

De scoringslijst is ingedeeld in verschillende categorieën. Om te kunnen beoordelen in welke conditie, in welke categorie het beste of het minste resultaat is behaald, zijn de gemiddelden van de scores (zonder de score in de free recall) met elkaar vergeleken. Omdat hier sprake bleek van een scheve verdeling van de afhankelijke variabele, is voor deze analyse gekozen voor de Mann-Whitney U-toets.

Bij het vergelijken van de gemiddelde scores van het aantal juist genoemde details en het aantal distortie- en commissiefouten in de verhoren, zijn de resultaten van de survey over de gebruiksvriendelijkheid benut. Aan de hand van deze resultaten is gekeken welke verhoren mogelijk van mindere kwaliteit waren door onjuist gebruik van de methode. Uitsluiten van de verhoren van de verhoorders die de CCR-methode als “moeilijk” ervaarden, evenals het uitsluiten van de eerste twee verhoren van een verhoorder die aangaf “erin te moeten komen” leidden voor wat betreft het wel of niet significante effect van de conditie niet tot andere resultaten. Daarom is besloten deze verhoren wel bij te voegen bij de analyse van de resultaten. Ook het uitsluiten van verhoren van een verhoorder die aangaf niet goed te begrijpen of doorgevraagd mocht worden op de gegeven antwoorden in de CCR-conditie, heeft bij de analyse niet geleid tot andere (significante) resultaten. Daarom is besloten ook deze verhoren wel in de analyse mee te nemen.

3. Resultaten

In dit hoofdstuk worden de resultaten van het onderzoek weergegeven. De onderzoeksresultaten worden in de volgorde van de onderzoeksvraag en hypothesen weergegeven. Allereerst zal worden gekeken naar het effect van de CCR-methode op het aantal genoemde, juiste details (hypothese 1). Vervolgens zal het effect van de CCR-methode op het aantal fouten in verklaringen worden beschreven (hypothese 2 en 3). Tot slot zal het resultaat van hypothese 4, de gebruiksvriendelijkheid van de CCR-methode worden weergegeven.

Voor nader wordt ingegaan op eerder genoemde onderzoeksresultaten, worden eerst de experimentele groep (CCR) en de controle groep (GGV) met elkaar vergeleken. In de experimentele groep bevonden zich 27 deelnemers, waaronder 12 mannen en 15 vrouwen. De leeftijd in deze groep varieerde van 16 tot en met 62 jaar ($M = 30,56$; $SD = 11,59$). In de controle groep bevonden zich 28 deelnemers, onder hen bevonden zich 16 mannen en 12 vrouwen. De leeftijd varieerde van 15 tot en met 70 jaar ($M = 29,32$; $SD = 12,98$). Uit de chi-kwadraat toets² is gebleken dat er geen significante verschillen waren tussen de twee onderzoeksgroepen op basis van geslacht ($\chi^2(1) = 0,887$; $p = n.s.$). Voor wat betreft de leeftijd werden na een t-toets³ ook geen significante verschillen gevonden tussen de onderzoeksgroepen ($t(53) = 0,37$; SD ; $p = n.s.$).

	Conditie CCR	Conditie GGV	Totaal
Man	12 (42,9%)	16 (57,1%)	28 (100%)
Vrouw	15 (55,6%)	12 (44,4%)	27 (100%)

Tabel 3: het aantal mannen en vrouwen per conditie.

Ook is gekeken of er een verschil is tussen de twee onderzoeksgroepen wat betreft het opleidingsniveau. Het opleidingsniveau is achteraf per mail aan de deelnemers opgevraagd. In tabel 5 is het opleidingsniveau per onderzoeksgroep weergegeven.

² Er werd in dit onderzoek gekozen voor een chi-kwadraat toets omdat onderzocht moest worden of er een significant verschil is tussen een kenmerk van de twee variabelen op nominaal meetniveau.

³ Er is in dit onderzoek gekozen voor een t-toets omdat onderzocht moest worden of er een significant verschil is tussen de gemiddelden van variabelen met een rationeel meetniveau.

Conditie	Conditie CCR	Conditie GGV
HBO+	12 (44,4%)	7 (25,0%)
HBO	4 (14,8%)	3 (10,7%)
MBO	11 (40,7%)	18 (64,3%)
Totaal	27 (100,0%)	28 (100,0%)

Tabel 4: Opleidingsniveau per conditie.

Opvallend is, dat de experimentele groep (CCR) iets meer hoger opgeleiden telt dan de controle groep (GGV) en daarmee een iets “slimmere” groep is. Dit verschil is echter niet significant ($\chi^2(2) = 3,131; p = n. s.$).

Aan alle verhoorders is gevraagd hoeveel jaren ervaring zij hebben in het verhoren van getuigen. Het gemiddelde aantal jaren ervaring was 10,76 jaar (met een range van 1 tot 30 jaar). De mediaan van het aantal jaren ervaring is in beide groepen gelijk: 10 jaar. Binnen de conditie CCR zijn meer verhoren gedaan door minder ervaren verhoorders (respectievelijk 1,3 en 5 jaar) en binnen de conditie GGV zijn meer verhoren gedaan door een verhoorder met meer ervaring (30 jaar).

In de duur van de verhoren binnen de verschillende condities is een verschil waar te nemen. Gemiddeld genomen duren de verhoren in de CCR conditie minder lang ($M = 14,32; SD = 3,77$) dan de verhoren in de GGV conditie ($M = 16,06; SD = 7,02$). Uit een tweezijdige toetsing (t-toets) blijkt echter dat dit verschil niet significant is ($t(42,0) = -1,15; p = n. s.$).

3.1 Correcte details

Hypothese 1 luidde: “Het gebruik van CCR binnen het model GGV zal leiden tot meer correct verklaarde details door getuigen, dan wanneer de getuigen worden gehoord met gebruik van het huidige model GGV.” Deze hypothese is getoetst door de verschillen tussen de twee condities, te weten de conditie CCR en de conditie GGV, in het aantal correct verklaarde details te toetsen. Uit een t-toets is gebleken dat het gemiddeld aantal juist verklaarde details binnen de CCR conditie iets hoger is ($M = 29,33; SD = 8,33$) dan binnen de GGV conditie ($M = 28,18, SD = 10,63$). Dit verschil is echter niet significant ($t(53) = 0,45; p = n. s.$).

Deze scores zijn inclusief de juiste details die zijn verklaard tijdens de “free recall”. Tijdens de eerste fase van alle verhoren, in beide condities, is de zogenaamde “free recall” instructie gegeven. Tijdens deze fase van het verhoor gaf de verhoorder de instructie aan de

deelnemer dat deze alles moest vertellen wat hij of zij nog wist van de video. De verhoorder stelde tijdens deze fase geen vragen en moedigde de deelnemer alleen maar aan verder te vertellen. De verhoormethode heeft, zoals verwacht, geen invloed gehad op deze fase van het verhoor. In deze free recall werd door beide onderzoeksgroepen gemiddeld bijna hetzelfde aantal correcte details genoemd. Dit is een indicatie dat geen grote verschillen in de resultaten zitten, buiten de invloed van de conditie. In de CCR conditie werden gemiddeld 12,56 ($SD = 5,56$) correcte details genoemd in de free recall en in de GGV conditie gemiddeld 12,93 ($SD = 7,36$). Het verschil in gemiddelden tussen de onderzoeksgroepen is dan ook niet significant ($t(53) = -0,21; p = n. s.$).

Pas na de free recall treedt het verschil van de manier van verhoren door de twee verschillende methodes op. Daarom is voor dit onderzoek ook gekeken naar de scores van het juist aantal verklaarde details na de free recall, de “netto score”. Het gemiddeld aantal juist verklaarde details is binnen de CCR conditie iets hoger ($M = 16,78, SD = 5,44$) dan binnen de GGV conditie ($M = 15,25, SD = 5,64$). Dit verschil is echter niet significant ($t(53) = 1,02; p = n. s.$).

	Conditie CCR	Conditie GGV
Bruto score (SD)	29,33 (8,33)	28,18 (10,63)
Free Recall (SD)	12,56 (5,56)	12,93 (7,36)
Netto score (SD)	16,78 (5,44)	15,25 (5,64)

Tabel 5: gemiddelde scores per conditie.

De verhoren zijn aan de hand van een scorelijst (bijlage 7) gescoord. Deze scorelijst is in verschillende categorieën verdeeld: strafbaar feit, verdachten, woning, omgeving, getuigen/omstanders/slachtoffer, politie, omstandigheden en overige geluiden. De netto scores in deze categorieën zijn eveneens met elkaar vergeleken. Opvallend is het verschil tussen de twee condities in de categorieën politie en geluiden. Uit de Mann-Whitney U-toets⁴ blijkt, dat in de CCR conditie hoger werd gescoord in de categorie politie ($M = 4,52, SD = 1,83, gemiddelde rangordescor = 35,80$) dan in de GGV conditie ($M = 2,50, SD = 2,08, gemiddelde rangordescor = 20,48$).

⁴ Er is in dit onderzoek gekozen voor een Mann-Whitney U-toets omdat onderzocht moest worden of er een significant verschil is tussen de gemiddelden van de twee onderzoeksgroepen en er sprake was van een scheve verdeling van de data in de genoemde categorieën.

Dit verschil is significant ($Z = -0,36; p = < 0,01$). Ook werd hoger gescoord in de CCR conditie in de categorie geluiden ($M = 0,67, SD = 0,96, \text{gemiddelde rangorderscore} = 33,70$) dan in de GGV conditie ($M = 0,00, \text{gemiddelde rangorderscore} = 22,50$). Ook dit verschil is significant ($Z = -3,72; p = < 0,01$). De gevonden verschillen in de overige categorieën bleken niet significant.

3.2 Distortiefouten en commissiefouten

Om hypothese 2 en 3: “Het gebruik van CCR binnen het model GGV zal niet leiden tot meer distortiefouten in getuigenverklaringen dan wanneer de getuigen worden gehoord met gebruik van het huidige model GGV.” te toetsen, zijn het gemiddeld netto aantal distortiefouten en netto aantal commissiefouten (dus zonder de distortie- en commissiefouten gemaakt in de free recall) van de twee onderzoeksgroepen met elkaar vergeleken met behulp van de Mann-Whitney U-toets⁵.

Hieruit blijkt dat binnen de CCR-conditie minder distortiefouten zijn gemaakt ($M = 1,11, SD = 0,93, \text{gemiddelde rangorde score} = 718,50$) dan in de GGV-conditie ($M = 1,50, SD = 1,50, \text{gemiddelde rangorderscore} = 821,50$). Dit verschil is echter niet significant ($Z = -0,66; p = n. s.$). Ook werden in de CCR-conditie gemiddeld minder commissiefouten gemaakt ($M = 0,41, SD = 0,57, \text{gemiddelde rangorderscore} = 25,59$) dan in de GGV-conditie ($M = 0,61, SD = 0,63, \text{gemiddelde rangorderscore} = 30,32$). Dit verschil is niet significant ($Z = -1,24; p = n. s.$)

	Conditie CCR	Conditie GGV
Distortiefouten	1,11 (0,93)	1,50 (1,50)
Commissiefouten	0,41 (0,57)	0,61 (0,63)

Tabel 6: gemiddeld aantal distortie- en commissiefouten (en SD) per conditie.

Vervolgens is vergeleken of er significante verschillen zijn tussen de condities in het aantal distortie- en commissiefouten die in de verschillende categorieën van de scorelijst zijn gemaakt. Uit de Mann-Whitney U-toets is gebleken dat er alleen een significant verschil is

⁵ Omdat veel proefpersonen een laag aantal distortiefouten hebben gescoord, kan ook nu niet worden gesproken van een normaalverdeling. Daarom is voor de vergelijking van de gemiddelden ook hier gekozen voor de Mann-Whitney U-toets.

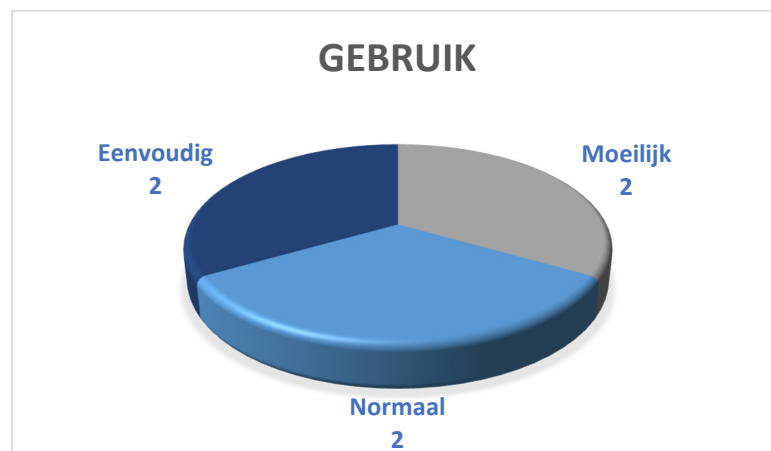
tussen de condities in het aantal commissiefouten dat werd gemaakt in de categorie “omgeving” ($Z = -2,28; p = 0,02$). In de CCR conditie werden geen commissiefouten gescoord in deze categorie ($M = 0,00, \text{gemiddelde rangordescor} = 25,50$). In de GGV conditie wel een enkele fout ($M = 0,18, SD = 0,39, \text{gemiddelde rangordescor} = 30,41$).

3.3 Gebruiksvriendelijkheid

De laatste hypothese, hypothese 4, is een vraag over de gebruiksvriendelijkheid van de CCR-methode: “Het gebruik van CCR binnen het model GGV maakt het model GGV gebruiksvriendelijker voor verhoorders van getuigen.”

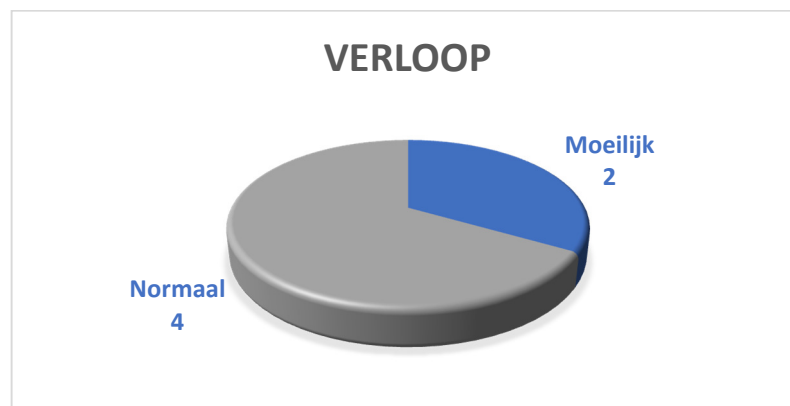
Deze hypothese is onderzocht met behulp van een korte survey. Door het geringe aantal deelnemers ($N=6$) zijn de resultaten van deze survey niet generaliseerbaar, maar het geeft wel een indicatie van de mening van de verhoorders die de CCR-methode tijdens het onderzoek hebben gebruikt.

De eerste vraag van de survey ging over het gebruik van de verhoormethode en luidde: “Hoe vond u als verhoorder, de verhoormethode in het gebruik?” Uit de antwoorden die op deze vraag zijn gegeven, blijkt dat de meningen hierover verdeeld zijn: twee verhoorders de CCR methode moeilijk in het gebruik vonden, twee verhoorders de methode normaal in het gebruik vonden en twee verhoorders die het eenvoudig in het gebruik vonden. Geen van de respondenten vond de methode “zeer moeilijk” of “zeer eenvoudig”.

Grafiek 1: Verdeling reacties vraag gebruik CCR-methode.

De tweede vraag van de survey betrof het verloop van het verhoor met het gebruik CCR-methode en luidde: “Hoe verliep, volgens u, het verhoor met deze techniek?”. Twee verhoorders hebben aangegeven dat het verhoor “moeilijk” verliep. Vier verhoorders gaven aan dat het verhoor “normaal” verliep. Geen van de respondenten koos voor de optie “zeer moeilijk”, “eenvoudig” of “zeer eenvoudig”.

Grafiek 2: Verdeling reacties vraag verloop verhoor met CCR-methode

Vervolgens werd aan de verhoorders de vraag gesteld welke verhoortechniek zij moeilijker vonden: de CCR-methode of de GGV-methode. Drie van de zes respondenten gaf aan de CCR-methode moeilijker te vinden in het gebruik dan de GGV-methode. De andere drie respondenten gaven juist aan, de GGV-methode moeilijker te vinden in het gebruik dan de CCR-methode.

In de hierop volgende vragen kregen de verhoorders de gelegenheid aan te geven waarom zij de CCR-methode wel of niet prettig vonden in het gebruik en wat zij prettig en minder prettig vonden aan de methode. Uit de antwoorden op deze vragen blijkt dat de respondenten die het makkelijker vonden, het gevoel hadden zich beter te kunnen concentreren op de verklaring van de getuige, omdat vooraf al bekend was op welke onderwerpen doorggevraagd ging worden. Zij hadden het gevoel tijdens de verklaring minder bezig te zijn met het vaststellen van de onderwerpen voor het verdere verhoor. Eén van de respondenten schreef: “Je weet vooraf al op welke onderwerpen je gaat bevragen. Je hoeft niet tijdens het verhoor nog onderwerpen te bedenken waar je op door gaat vragen.” Een andere respondent gaf aan: “Die 7 categorieën zijn prettig, maar ik moest er wel even inkomen, na 3 verhoren liep het lekker”.

De respondenten die de GGV-methode makkelijker vonden, gaven aan het werken met de zeven categorieën op zich wel prettig te vinden, maar het gevoel te hebben dat ze hierdoor

informatie misten. Eén van hen dacht dat zij niet door mocht vragen op wat de getuige aan haar verklaarde en kreeg hierdoor de indruk informatie te missen. Ondanks dat in de mondelinge instructies wel was meegegeven, dat doorvragen wel mocht zolang zij zich in het verdere verloop van het verhoor aan de vooraf vastgestelde categorieën en volgorde hield. Ook gaven enkele respondenten aan, dat zij het verhoren op deze manier onnatuurlijk vonden verlopen. Eén respondent schreef hierover: “*Het verhoor loopt in mijn idee dan (met het GGV) chronologisch. Je bent ook chronologisch in het verhaal*”. Een andere respondent schreef: “*Voelt als een trucje laten zien...*”.

In de survey is ook aan de verhoorders gevraagd of zij de CCR-methode in de praktijk zouden toepassen. Hierop antwoordden drie verhoorders dat zij de CCR-methode wel en drie verhoorders dat zij de methode niet zouden gebruiken in de praktijk.

Uit de resultaten van de survey blijkt dat vooral de verhoorders met meer ervaring in het verhoren, de CCR-methode moeilijk in het gebruik vonden. Met behulp van de Spearman's rangcorrelatie⁶ is onderzocht of de ervaring van de verhoorders significant van invloed is op de resultaten van deze survey. Hieruit blijkt, dat de verhoorervaring inderdaad een positieve samenhang heeft met de gebruiksvriendelijkheid. Verhoorders met meer ervaring, rapporteerden zoals verwacht, significant vaker dat zij de CCR-methode moeilijk te gebruiken vonden ($r_s = 0,79; p = 0,04, \text{eenzijdig}$). Er werd geen significante samenhang gevonden tussen verhoorervaring en het verloop van het verhoor ($r_s = 0,32; p = n. s., \text{eenzijdig}$) en tussen verhoorervaring en het eventuele gebruik in de toekomst van de CCR-methode ($r_s = 0,20; p = n. s., \text{eenzijdig}$).

⁶ Hier is gekozen voor Spearman's rangcorrelatie omdat onderzocht moest worden of twee variabelen met elkaar samenhangen.

4. Conclusie & Discussie

In dit experiment is gekeken of de CCR-methode bij het horen van getuigen een bijdrage kan leveren aan het model GGV. Hiervoor werd gekeken naar het aantal juist verklaarde details, het aantal distortiefouten en het aantal commissiefouten. Tot slot werd de gebruiksvriendelijkheid getoetst bij de verhoorders.

4.1 Correcte details, distortie- en commissiefouten

De eerste hypothese luidde: “Het gebruik van CCR binnen het model GGV zal leiden tot meer correct verklaarde details door getuigen, dan wanneer de getuigen worden gehoord met gebruik van het huidige model GGV”. Deze hypothese kan niet worden bevestigd. Hoewel binnen de CCR-conditie meer correcte details werden verklaard, bleek het verschil tussen de CCR-conditie en de GGV-conditie niet significant.

Tussen de twee condities werd ook een klein verschil gezien in het aantal fouten in de getuigenverklaringen. In de CCR-conditie zijn iets minder distortie- en commissiefouten gemaakt in de verklaringen. De verschillen tussen de condities in het aantal fouten bleek echter alleen significant bij het aantal commissiefouten in de categorie ‘omgeving’. De tweede en de derde hypothese zijn dan ook bevestigd. De CCR-methode heeft in dit onderzoek niet geleid tot meer distortie- of commissiefouten. De conditie heeft geen effect op de accuraatheid van de verklaringen gehad.

Het resultaat van het aantal juist verklaarde details is opvallend, omdat uit de onderzoeken van Paulo et al. (2016; 2017) en Thorley (2018) is gebleken dat de methode wel significante verschillen gaf met het CI in het juiste aantal verklaarde details (Paulo et al., 2016; Paulo et al., 2017), ondanks kleinere onderzoeksgroepen. Een verklaring hiervoor kan worden gezocht in het verschil tussen het CI en het model GGV. De onderzoeken van Paulo et al., 2016 en Paulo et al., 2017 zijn onderzoeken naar het mogelijk verbeteren van het CI met behulp van CCR (Paulo et al., 2016; Paulo et al., 2017). Uit onderzoek van Philippens (2017) blijkt dat het reguliere model GGV tot iets betere resultaten leidt dan het CI. Redenerend vanuit deze conclusie van Philippens (2017), zou het kunnen zijn dat CCR nauwelijks verbetering van het model GGV oplevert, omdat het GGV beter is dan het CI en de voorzichtige conclusie kan worden getrokken dat CCR uit eerder onderzoek wel een significante verbetering van het CI oplevert, maar in Nederland niet beter lijkt te zijn het model GGV.

Deze redenering dient echter genuanceerd te worden, omdat Philippens alleen significant minder commissiefouten waarnam in de GGV methode, dan in de CI methode. Tussen de twee verhoormethodes werden geen significante verschillen gevonden in het aantal juist verklaarde details en het aantal distortiefouten.

Een andere verklaring voor de niet significante verschil tussen het juist aantal verklaarde details in de CCR-conditie en de GGV-conditie in dit onderzoek, kan eveneens worden gezocht in het verschil tussen het model GGV en het CI. Het CI is een lastige techniek in de uitvoering en vraagt veel training en ervaring van de verhoorders (Maastricht, 2003). Uit dit onderzoek van Maastricht (2003) en uit persoonlijke communicatie met één van de grondleggers van het model GGV, I. Rispens (persoonlijke communicatie, 2018), is gebleken dat het model GGV gemakkelijker in het gebruik is dan het CI. Een vereenvoudiging van de techniek van het CI kan daardoor mogelijk sneller tot significante resultaten hebben geleid, dan bij het GGV.

In de categorie “geluiden” werd wel een significant verschil gevonden tussen de CCR-conditie en de GGV-conditie. In de CCR-conditie werden significant meer juist verklaarde details in deze categorie waargenomen dan in de GGV-conditie. Een voor de hand liggende verklaring hiervoor is het feit dat bij het gebruik van het model GGV slechts in twee verhoren is gevraagd naar gesprekken of andere geluiden die de fictieve getuige had gehoord in de video. In de CCR conditie zijn dit twee standaard vragen en werd het aan iedere deelnemer gevraagd.

Ook in de categorie “politie” werd een significant verschil gevonden. Binnen de CCR-conditie werd significant hoger gescoord dan in de GGV-conditie. Dit verschil is minder eenvoudig te verklaren en zou een indicatie kunnen zijn dat de manier van herinneren met de CCR-conditie wel kan leiden tot meer herinneringen. Binnen de CCR-conditie kwamen de scores vooral voort uit de vragen “Vertel me alles over de personen in de video”, “Wat kun je mij vertellen over de handelingen die die personen deden” en “Waar bevonden de personen in de video zich?”. Binnen de GGV-conditie kwamen de scores voort uit diverse vragen die specifiek over de politie werden gesteld. Een andere verklaring dan de methode voor het significante verschil, kan daarom alleen worden gezocht in de samenstelling van de onderzoeksgroepen. Uit de vergelijking van de onderzoeksgroepen is echter gebleken dat deze enigszins verschillen in opleidingsniveau, maar dit verschil bleek niet significant.

4.2 Gebruiksvriendelijkheid

De laatste en vierde hypothese betrof het gebruiksgemak van de CCR-methode en luidde: “het gebruik van CCR binnen het model GGV maakt het model GGV gebruiksvriendelijker voor verhoorders van getuigen.”

Deze hypothese werd onderzocht door middel van een korte survey. Hieruit is gebleken dat de meningen over het gebruik van de CCR-methode zijn verdeeld. Er werd een significante samenhang gevonden tussen de ervaring van de verhoorders en hun mening over het gebruik van de CCR-methode binnen het model GGV. Verhoorders met meer ervaring in het verhoren van getuigen, ervaren het gebruik van de CCR-methode vaker als “moeilijk”. Het verloop van het verhoor werd meestal als “normaal” ervaren. De verhoorders lijken dus het verhoor met de CCR-methode binnen het model GGV niet veel anders te ervaren dan het verhoor met de reguliere GGV-methode. Wel gaven enkelen aan het onnatuurlijk te vinden op met behulp van de CCR-methode te verhoren en het chronologische verhaal van de getuige hierbij te missen. Wanneer hen wordt gevraagd of zij de CCR-methode in de praktijk zouden toepassen, volgt wederom een verdeeld antwoord: drie van de zes geven aan de methode te willen gebruiken en andere drie verhoorders geven aan, dit juist niet te willen doen. De vierde hypothese kan dan niet worden bevestigd. Op basis van een survey met slechts zes respondenten kan hier echter geen harde conclusie over worden getrokken.

Uit onderzoek van Balk (2014) blijkt, dat ook het gebruik van het reguliere model GGV door sommige verhoorders als moeilijk wordt ervaren. Verhoorders passen volgens Balk (2014) meestal hun eigen techniek toe en houden zich niet aan modellen. Deze conclusies komen overeen met constatering uit dit onderhavige onderzoek die hierna, in paragraaf 4.3 worden besproken. Gewoonte handelingen zijn lastig aan te passen voor de mens, vooral wanneer deze gewoonte langer deel uitmaakt van het dagelijks handelen van een persoon (Aarts, 2009). Het aanleren van een andere manier van verhoren, zoals CCR is voor ervaren verhoorders dan ook lastig en vraagt bewustwording, tijd en training.

4.3 Aanvullende bevinding

In dit onderzoek is naast het antwoord op de hoofdvraag, nog een ander resultaat gevonden. Tijdens het uitvoeren van het onderzoek is namelijk gebleken dat verhoorders over zeer weinig kennis van het model GGV beschikken. Slechts twee van de zes verhoorders die

aan dit onderzoek deelnamen, hadden de juiste kennis over het model GGV. Deze waarneming komt overeen met de conclusies uit het eerder genoemde onderzoek van Balk (2014). Balk (2014) concludeerde dat verhoorders in de teams grootschalige onderzoeken in Noord-Holland het GGV niet toepasten en nauwelijks kennis hadden van de basis gesprekstechnieken. Uit de opnames van de verhoren die voor dit onderzoek zijn uitgevoerd aan de hand van het model GGV, bleek dat het model meestal niet juist is gehanteerd ondanks de vooraf gegeven instructies. Voorafgaand aan het deel zaakgericht vragen stellen zijn vaak geen onderwerpen bepaald waarover men wilde doorvragen en werd geen free-recall per onderwerp gegeven. De vragen die door verhoorders werden gesteld, kwamen vooral voort uit een samenvatting van de eerste free-recall of na een onderbreking van de free-recall.

Ook is gebleken dat ervaren verhoorders het gebruik van de CCR-methode soms lastig vonden. Na de verhoren hebben deze verhoorders aangegeven, dat zij moesten wennen aan deze manier van verhoren. Deze onzekerheid over en/of onervarenheid met deze nieuwe manier van verhoren kan invloed hebben gehad op de resultaten. Doordat verhoorders een persoonlijke invulling aan de uitvoering van de beide methodes hebben gegeven, kan het effect van de methodes mogelijk zijn verminderd waardoor de gevonden verschillen minder significant zijn. In de onderzoeken van Paulo et al. (2016) en Paulo et al. (2017) werden verhoorders gebruikt die veel training (meer dan 50 uur) in het CI hadden gekregen. Het is niet duidelijk hoeveel training de verhoorder in het onderzoek van Thorley (2018) heeft gevolgd. In onderhavig onderzoek is ervoor gekozen de verhoorders niet langdurig te trainen in verband met de beschikbare tijd van zowel de verhoorders als onderzoeker. Bovendien werd gekozen de verhoorders niet nader te trainen in de uitvoering van het model GGV, omdat een goede basiskennis vanuit de politieopleiding werd verondersteld. Dit bleek een onjuiste veronderstelling.

Wellicht kan met meer training en uitleg aan de verhoorders en voorafgaand aan de verhoren het begrip voor de beide werkwijzen worden vergroot en de technieken beter worden toegepast tijdens de verhoren. Mogelijk kan dit tot meer significante verschillen leiden, echter hiervoor is vervolgonderzoek nodig.

4.4 Samenvatting

In dit onderzoek is gekeken naar de mogelijke bijdrage van CCR aan het model GGV, teneinde adviezen te kunnen doen aan de Nederlandse politie over het gebruik van CCR in het model GGV. Uit de resultaten is gebleken dat CCR slechts in twee categorieën heeft geleid tot

betere resultaten. Op het totaal aantal correct verklaarde details werd echter geen significant verschil gevonden tussen de CCR-methode en het reguliere model GGV. De conditie bleek geen effect te hebben op het aantal distortie- en commissiefouten. CCR lijkt dan ook niet te leiden tot betere of slechtere resultaten en de methode is dan ook niet aanwijsbaar beter of slechter dan het reguliere model GGV. CCR kan mogelijk wel een alternatief bieden voor het model GGV. Hiervoor is echter vervolgonderzoek nodig. Over de gebruiksvriendelijkheid kan worden geconcludeerd dat CCR het model GGV niet gebruiksvriendelijk of zelfs minder gebruiksvriendelijk maakt.

Dit onderzoek heeft tot op zekere hoogte het gebrek aan kennis in Nederland over het gebruik van de CCR-methode in het model GGV ingevuld. Er blijven echter nog veel vragen over die onderzocht moeten worden. Het advies aan de Nederlandse politie is dan ook nader onderzoek te doen naar het gebruik van CCR voor het getuigenverhoor in Nederland. Onderhavig onderzoek heeft daarnaast inzicht verschaft in (het gebrek aan) de kennis over het model GGV. Door dit te signaleren en hiervoor aanbevelingen te doen, kan dit onderzoek mogelijk een kleine bijdrage leveren aan acties die kunnen worden ondernomen het GGV en het getuigenverhoor meer onder de aandacht te brengen van politiemedewerkers.

Door de hierboven genoemde kennis en signalering wordt een bijdrage geleverd aan de kwaliteit van de getuigenverhoren waardoor deze in de toekomst mogelijk vollediger en accurater kunnen worden. Accurate en volledige getuigenverklaringen leveren vervolgens een positieve bijdrage aan de kwaliteit van opsporingsonderzoeken en gerechtelijke beslissingen.

4.5 Methodologische discussie

Voorgaande uiteenzetting over het gebruik van de twee verhoormethodes en het verschil in onderzoeken, leidt tot een methodologische discussie. Een aantal punten in het onderzoek kunnen verbeterd worden bij een eventueel vervolgonderzoek.

4.5.1 Deelnemers

Aan dit onderzoek hebben slechts 55 proefpersonen als fictieve getuige en zes als verhoorder deelgenomen. Een groter aantal deelnemers zou de betrouwbaarheid van de onderzoeksresultaten vergroten.

Het zeer geringe aantal verhoorders is voortgekomen uit de hoge werkdruk op de verschillende afdelingen van de Politie in Rotterdam en omstreken. Diverse verhoorders

moesten hun deelname aan het onderzoek annuleren, doordat zij gevraagd werden andere werkzaamheden of overwerk te doen. Hierdoor heeft onderzoeker een aantal verhoren zelf moeten uitvoeren. Een mogelijk negatief gevolg hiervan is dat de onderwerpen van het verhoor bepaald konden worden door de kennis over de inhoud van de scorelijst. Onderzoeker is zich hier steeds bewust van geweest en heeft daarom verhoren in beide onderzoeksgroepen gedaan om de invloed op de verschillen tussen de groepen te beperken. Ook zijn de verhoren pas na afloop van het experiment gescoord. Zo werd de kennis over de inhoud van de scorelijst en daarmee de invloed op het bepalen van de onderwerpen tijdens de verhoren beperkt gehouden. Positief punt van het verhoren door onderzoeker is dat de onderzoeker veel kennis had over de beide verhoormethoden en deze op een juiste wijze heeft uitgevoerd. Om een tekort aan verhoorders in een volgend onderzoek te voorkomen zouden verhoorders vrijgemaakt kunnen worden van reguliere werkzaamheden, waardoor zij tijd en gelegenheid hebben deel te nemen. Ook zouden verhoorders in een eerder stadium gevraagd moeten worden deel te nemen aan het onderzoek.

Doordat het werven van verhoorders voor dit onderzoek moeizaam verliep, is niet gekeken naar de ervaring en opleiding van deze verhoorders. Sommige verhoorders hadden slechts één jaar ervaring. Slechts één deelnemende verhoorder heeft een voortgezette verhooropleiding gevolgd. Hoewel is gebleken dat ervaring van de verhoorders geen significante invloed heeft gehad op de resultaten, is wel gebleken dat het de verhoorders ontbrak aan kennis over het getuigenverhoor. Hierdoor zijn de verhoren in beide onderzoeksgroepen niet altijd op een juiste manier uitgevoerd. Verhoorders met een voortgezette verhooropleiding hebben meer kennis over de mogelijke effecten van vragen stellen, de werking van het geheugen en het model GGV en zullen mogelijk kwalitatief betere verhoren doen, wat het onderzoek ten goede komt.

De mogelijkheid bestaat dat niet alle fictieve getuigen die aan dit onderzoek hebben deelgenomen, hun deelname serieus hebben genomen. In dergelijke gevallen kan een hoge standaarddeviatie worden verwacht. De standaarddeviatie in dit onderzoek was echter in verhouding tot het gemiddelde, niet hoger dan in de onderzoeken van Paulo et al. (2016), Paulo et al. (2017) en Thorley (2018). Een hoge standaarddeviatie werd in dit onderzoek wel waargenomen in de bruto scores. Een mogelijke oorzaak hiervan is dat sommige getuigen het lastig vonden een zo volledig mogelijk verhaal te vertellen in de free-recall. Sommige deelnemers hadden nadere vragen nodig om tot een zo volledig mogelijke beschrijving van het incident in de video te komen.

4.5.2 Scoring

Doordat de scoring van de verhoren door de onderzoeker zelf is uitgevoerd en ondanks dat dit zo integer en objectief mogelijk is gedaan, kan dit de scores wel hebben beïnvloed. De onderzoeker is echter in eigen beleving niet bevooroordeeld geweest ten aanzien van de gestelde hypotheses. Bovendien zijn alle verhoren door onderzoeker gescoord, waardoor de wijze van scoring voor alle verhoren op een zelfde manier is verlopen. Bij een volgend onderzoek zouden de verhoren door een onafhankelijke beoordelaar moeten worden gescoord, waardoor mogelijke invloed van de onderzoeker(s) volledig kan worden uitgesloten.

Om de onafhankelijkheid van de scoring te beoordelen, had in dit onderzoek voorafgaand aan de scoring van de verhoren een aantal verhoren door een onafhankelijk persoon gescoord kunnen worden. Na de scoring van alle verhoren had de betrouwbaarheid van deze scoring berekend kunnen worden met gebruik van Cohens Kappa. Nu is niet duidelijk geworden hoe betrouwbaar de wijze van scoren is geweest in dit onderzoek. Ook dit zou in een volgend onderzoek kunnen worden verbeterd.

4.5.4 Experiment

Voor dit onderzoek is een experiment uitgevoerd. Dat betekent onder andere, dat het onderzoek is uitgevoerd in een gecontroleerde omgeving. In de leslokalen van de Politieacademie te Apeldoorn, in verhooruimten van het politiebureau aan de Veilingweg te Rotterdam en zo geheten “toetsruimtes” van het DaVinci college te Dordrecht werden de verhoren nauwelijks verstoord of onderbroken. Zowel verhoorder als getuige werden niet afgeleid en konden zich optimaal concentreren. Dit kan betekenen dat de resultaten in de praktijk kunnen afwijken van de resultaten die tijdens het experiment zijn verkregen. De proefpersonen konden daarnaast in alle rust de video bekijken. Dit staat haaks tegenover de emotie en de stress die een getuige van een incident kan ervaren. Omstandigheden zoals angst en stress kunnen van invloed zijn op het geheugen. Dit geldt ook voor het gebruik van verdovende middelen of alcohol (Van Amelsvoort & Rispens, 2017). De proefpersonen waren, zover bekend, niet onder invloed zijn van deze middelen. Dit is echter niet gecontroleerd. Getuigen van een echt incident kunnen deze middelen wel hebben gebruikt, waardoor het geheugen negatief kan zijn beïnvloed. Doordat de proefpersonen daarnaast vrijwillig deelnamen aan het experiment, waren zij meestal gemotiveerd. In de politiepraktijk zijn echter niet alle getuigen meewerkend en gemotiveerd. Ook hierdoor kunnen de resultaten van dit onderzoek afwijken van resultaten in de praktijk of bij vervolgonderzoek, waarin deze

omstandigheden anders zijn. In een volgend onderzoek zou de CCR-methode in praktijksituaties kunnen worden gebruikt, waarin genoemde factoren wel een rol spelen.

Het voor dit onderzoek uitgevoerde experiment heeft resultaten opgeleverd die specifiek zijn voor deze (laboratorium) setting, met het gebruik van deze video. Andere settings waarin bijvoorbeeld geluiden belangrijker zijn of waarin een stimulus die nog meer details bevat wordt gebruikt, zouden mogelijk dan wel kunnen leiden tot significante resultaten. Dat onderhavig onderzoek niet heeft geleid tot een significant verschil in het aantal correct verklaarde details, wil niet zeggen dat CCR geen significant betere of slechtere resultaten in een andere settings op zou kunnen leveren.

4.5.5 Survey

In dit onderzoek is gekozen geen survey uit te voeren onder de verhoorders die voor het verhoor gebruik gemaakt hebben van het reguliere model GGV. De gebruiksvriendelijkheid van het model GGV werd als bekend verondersteld. De kennis over het reguliere model GGV bleek echter beperkt (zie paragraaf 4.3), waardoor deze veronderstelling over de gebruiksvriendelijkheid van het model GGV niet juist was. Door het niet uitvoeren van een survey onder de verhoorders die gebruik gemaakt hebben van het reguliere model GGV, is het niet mogelijk een vergelijking te maken tussen de gebruiksvriendelijkheid van de CCR-methode en de gebruiksvriendelijkheid van de reguliere GGV-methode. In eventueel vervolgonderzoek zou een survey onder verhoorders van alle onderzoeksgroepen beter inzicht kunnen geven in de gebruiksvriendelijkheid van alle onderzochte verhoormethodes.

5. Aanbevelingen

Naar aanleiding van dit onderzoek kunnen enkele aanbevelingen worden gedaan.

5.1 Vervolgonderzoek

Zoals omschreven in het hoofdstuk “conclusie & discussie” is vervolgonderzoek nodig om kennis over CCR te vergroten en het gebruik van CCR binnen het model GGV verder in te vullen. Dit onderzoek is een eerste aanzet en kan een basis vormen voor volgende onderzoeken.

De allereerste aanbeveling van dit onderzoek is dan ook: het doen van vervolgonderzoek. In onderhavig onderzoek werd geen significant verschil gevonden tussen het reguliere model GGV en het model GGV met CCR. Het onderzoek geeft echter wel aanleiding om door een andere uitvoering te onderzoeken of dat wel leidt tot andere (significante) resultaten. Dit vervolgonderzoek kan onder andere worden uitgevoerd door andere onderzoekers die eveneens een masterthesis gaan schrijven. Om deze doelgroep te bereiken zal een oproep worden gedaan op “It’s Learning”, het digitale leerplatform van de Politieacademie. Conform de instructies van de kernopgave “masterproject wetenschap en opsporing” (mwo) zal deze oproep worden aangevraagd bij mwo, wanneer deze scriptie voldoende blijkt te zijn.

Aanbevolen wordt na te gaan of meer verhoorders met een goede training kunnen leiden tot een significant verband tussen het aantal juist verklaarde details, het aantal distortie- en commissiefouten en het gebruik van CCR. Meer verhoorders met meer kennis over en meer training in CCR kunnen deze methode beter uitvoeren, doordat zij zich bewuster zijn van het mogelijke effect en de techniek beheersen. Bovendien kunnen verhoorders met een voortgezette verhooropleiding en eventuele aanvullende training het model GGV beter uitvoeren. Verhoorders zouden bijvoorbeeld gratis trainingen aangeboden kunnen krijgen in het uitvoeren van het GGV en CCR. In deze trainingen zou door oefeningen en rollenspellen de kennis worden vergroot, zoals ook gedaan is in de onderzoeken van Paulo et al. (2016) en Paulo et al. (2017). Verhoorders kunnen tijdens deze trainingen feedback krijgen op de uitvoering van het verhoor en kunnen zelf vragen stellen. Verhoorders vergroten hierdoor hun kennis in het verhoren van getuigen en de onderzoeker kan hierdoor beschikken over getrainde verhoorders. Door meer kennis van de verhoormethodes worden de verschillen in de uitgevoerde verhoren groter. Of dit daadwerkelijk leidt tot significante resultaten kan vervolgonderzoek uitwijzen.

Zoals in de discussie en conclusie (hoofdstuk 4) is beschreven, kan een andere setting mogelijk leiden tot andere resultaten. **Aanbevolen wordt dan ook vervolgonderzoek te doen waarbij gebruik gemaakt wordt van een andere stimulus** (andere video of misschien een kort, nagespeeld incident met acteurs). Wanneer een andere stimulus wordt gebruikt, waarin bijvoorbeeld geluiden belangrijk zijn, of die die nog meer details bevat, zou dit mogelijk kunnen leiden tot andere, significante resultaten.

Aanbevolen wordt na te gaan of een grotere en getrainde onderzoeksgroep beter inzicht kan geven in het gebruiksgemak van CCR. Een survey met slechts zes respondenten is ontoereikend om daadwerkelijk uitspraken te kunnen doen over het gebruiksgemak van de methode. Meer respondenten kunnen mogelijk een beter inzicht geven over de voor- en nadelen van CCR binnen het model GGV. Bovendien kunnen verhoorders die beter zijn getraind en meer kennis hebben over de verhoormethode, meer onderbouwde uitspraken over de methode doen. Ook zou een zelfde vragenlijst kunnen worden verstrekt aan de verhoorders die het reguliere model GGV hebben gebruikt, zodat verschillen tussen de twee methoden (GGV en GGV met CCR) kunnen worden gemeten.

Aanbevolen wordt te onderzoeken of hybride varianten van de verhoormethodes (GGV en GGV met CCR) leiden tot andere resultaten. Hiermee wordt bedoeld dat elementen van CCR worden gebruikt in het reguliere model GGV en/of andersom. Een verhoorder zou in deze setting bijvoorbeeld een lijst kunnen krijgen met onderwerpen die in de CCR methode worden gebruikt. De verhoorder zou dan kunnen controleren of al deze onderwerpen ook zijn behandeld tijdens het verhoor met het reguliere model GGV. Op deze manier kan mogelijk een nog sterker verhoormodel worden ontwikkeld waarin positieve elementen van beide methodes worden samengevoegd.

Aanbevolen wordt vervolgonderzoek te doen waarbij het model GGV, het model GGV met CCR en het CI met elkaar worden vergeleken. Doormiddel van een experiment met drie onderzoeksgroepen: 1-het model GGV, 2-het model GGV met CCR en 3- het CI, kan worden vastgesteld of CCR in dit onderzoek niet heeft geleid tot betere resultaten omdat het reguliere model GGV zo goed is, of dat andere factoren ertoe hebben geleid dat geen significante verschillen tussen de verhoormethodes te onderkennen zijn.

Aanbevolen wordt na te gaan of een veldexperiment (quasi-experiment) inzicht kan geven in het gebruik van CCR in de praktijk. Onderhavig onderzoek is een zuiver experiment waarin omgevingsinvloeden zoals stress, verdovende middelen en werkdruk geen invloed hebben uitgeoefend op de resultaten. Om na te gaan of CCR in de praktijk ook een

positieve bijdrage kan leveren aan het model, zal op termijn ook onderzoek in de praktijk moeten worden gedaan.

5.2 Meta-analyse

Aanbevolen wordt een gedeeltelijke meta-analyse uit te voeren. De hierboven genoemde aanbevelingen hebben allemaal betrekking op vervolgonderzoek. Het is aannemelijk dat andere onderzoekers tot meer proefpersonen kunnen komen. Indien eventueel vervolgonderzoek op onderhavig onderzoek gaat lijken, zou de data uit het vervolgonderzoek kunnen worden gevoegd bij de data uit onderhavig onderzoek. Na het samenvoegen zou de volledige data geanalyseerd kunnen worden. Om dit mogelijk te maken dient een centraal punt te worden aangewezen waar data uit dit onderzoek en vervolgonderzoeken worden verzameld. De Politieacademie zou hierin de coördinerende rol kunnen spelen. De data zou dan door de afdeling “verhoor” kunnen worden verzameld en bewaard.

5.3 Het model GGV

Het model GGV is een goede methode voor het getuigenverhoor, wat kan bijdragen aan objectieve en kwalitatief goede verklaringen. Na een vergelijking tussen het CI en het model GGV is gebleken dat het model GGV tot betere resultaten leidt dan het CI (Philippens, 2017). Na dit onderzoek blijkt dat geen verschil is gevonden tussen het model GGV en het model GGV met CCR. Daarom wordt **aanbevolen voorlopig vast te houden aan het model GGV**, ondanks het gebrek aan kennis over het model binnen de politie. De kennis over het model GGV kan worden vergroot (zie vorige aanbevelingen) en er zal voortdurend gestreefd moeten worden naar verbetering van het model om de kwaliteit van het getuigenverhoor te borgen. Daarom wordt **aanbevolen wel open te blijven staan voor nieuwe ontwikkelingen en ideeën**.

5.4 Praktische aanbevelingen

Zoals al beschreven in de discussie van dit onderzoek, is tijdens het experiment gebleken dat weinig verhoorders kennis hadden van het model GGV. **Aanbevolen wordt de**

kennis van en vaardigheid in het model GGV en het getuigenverhoor te vergroten bij alle politiemedewerkers. Hoewel dit geen aanbeveling is die direct voortkomt uit de onderzoeksvraag van dit onderzoek, sluit het wel aan bij een deel van de achterliggende doelstelling, namelijk het verbeteren van het getuigenverhoor. Hoewel alle politiemedewerkers opgeleid worden in het uitvoeren van een getuigenverhoor en gebruik van het model GGV, blijken zij hiervan toch weinig kennis te hebben. Het model GGV is in de praktijk vaak onbekend. Aangezien het model GGV echter uit verschillende onderzoeken een goede verhoormethode voor getuigen blijkt te zijn, is dit mogelijk een gemiste kans. Het vergroten van kennis over getuigenverhoor en het model GGV kan mogelijk leiden tot een betere kwaliteit van de getuigenverhoren.

In de “nieuwsbrief verhoor” en de vaktijdschriften “Blauw” en “24/7”, zou aandacht besteed kunnen worden aan het model GGV. Hierdoor nemen veel politiemedewerkers die zich bezig houden met het verhoor, (opnieuw) kennis van het model. Uit een gesprek met ^{10.2.e} [redacted] (persoonlijke communicatie, 2019) ^{10.2.g} [redacted]

Daarnaast zou het in de verschillende politie eenheden, een (verplicht) onderwerp kunnen worden in de werkoverleggen van de verschillende recheteteams en basisteams. Tijdens deze werkoverleggen kan een presentatie worden gegeven over het model en de achtergrond van het model. Dergelijke presentaties kunnen de kennis van en de kennis over het model vergroten, vragen beantwoorden en het model GGV weer onder de aandacht van verhoorders brengen. Een eerste aanzet hiervoor is gedaan door in de teams “Interventies” en “onderzoeken” van de politie eenheid Rotterdam een presentatie te geven over het model GGV.

^{10.2.g} [redacted]

[redacted] In de huidige verhooropleidingen en basisopleidingen is de aandacht voor het GGV minder dan de aandacht die wordt geschonken aan het verdachtenverhoor. Hierin zou een betere balans gezocht kunnen worden door de Politieacademie. De verschillende verhoormethodes voor verdachten zijn vaak wel bekend bij politiemedewerkers. Intensievere trainingen, meer rollenspellen en meer tijd besteden in de diverse initiële- en verhooropleidingen aan het getuigenverhoor en het GGV, zouden mogelijk kunnen resulteren

en meer kennis van het model GGV, meer routine in de uitvoering en daardoor mogelijk een hogere kwaliteit van getuigenverhoren in de praktijk. Uit het gesprek met ^{10.2.e} gaf aan, dat zij als verantwoordelijke binnen de Politieacademie op dit moment onderzoekt of in de toekomst inderdaad meer aandacht besteedt kan worden aan het getuigenverhoor.

Echter is alleen het opleiden van politiemedewerkers in het model GGV aan de Politieacademie onvoldoende. Door het model meerdere keren toe te passen in een praktijksituatie onder begeleiding van een verhoorcoach tijdens of na de opleiding, krijgen politiemedewerkers meer kennis en routine over het model. Bovendien verkleint het de kans dat deze politiemedewerkers door anderen in de praktijk een andere, onjuiste wijze van het verhoren van getuigen aangeleerd krijgen. **Daarom wordt aanbevolen in de opleiding of na de opleiding, training in de praktijk toe te voegen en hiervoor verhoorcoaches op te leiden.** Deze verhoorcoaches kunnen ook ingezet worden voor de borging van de kwaliteit van het getuigenverhoor binnen de verschillende eenheden. Zij kunnen politiemedewerkers begeleiden voor, tijdens en/of na het getuigenverhoor en feedback geven op het handelen van de politiemedewerkers. Op die manier kan het model GGV optimaal in de praktijk worden getraind en wordt de kwaliteit van het getuigenverhoor beter geborgd.

Bovengenoemde aanbevelingen vragen echter tijd van politiemedewerkers en van de Politieacademie. Door de lage bezettingsgraad binnen (onder andere) de eenheid Rotterdam en de huidige grote vervangingsvraag aan de Politieacademie, is tijd schaars. ^{10.2.e} gaf in het gesprek aan (persoonlijke communicatie, 2019), dat de Politieacademie ondanks deze schaarste toch gaat proberen dit in de toekomst te verwezenlijken.

Binnen de verschillende eenheden volgen politiemedewerkers nadere opleidingen waarin ook het getuigenverhoor en het model GGV zijn opgenomen. Voorbeelden van dergelijke opleidingen zijn de VV (Verdieping op Verhoor), PVV (Professioneel Verhoor Verkort), VKG (Verhoren van Kwetsbare Getuigen) en VKGZ (Verhoren van Kwetsbare Getuigen in Zedenzaken) (Politieacademie, 2019). Deze medewerkers hebben dan ook de juiste kennis over het model GGV. **Aanbevolen wordt beter gebruik te maken van de kennis die binnen de eenheden aanwezig is.** Wanneer getuigenverhoren moeten worden uitgevoerd, kunnen deze politiemedewerkers worden ingezet waardoor de kwaliteit van het getuigenverhoor mogelijk kan worden verhoogd. Deze medewerkers kunnen bovendien hun kennis gebruiken om andere medewerkers te ondersteunen, of door als verhoorcoach op te treden.

Aanbevolen wordt, politiemedewerkers die de politieopleiding hebben gedaan voor 2002 en die geen voortgezette (verhoor)opleiding hebben gevolgd, alsnog op te leiden in het GGv. Deze medewerkers hebben het GGv niet in de basisopleiding aangeleerd gekregen, maar verhoren nu in de praktijk mogelijk wel getuigen. Door hen alsnog op te leiden in het GGv, wordt de kennis over het GGv in de praktijk vergroot.

Bibliografie

- Aarts, H. (2009). *Gewoontegedrag: de automatische piloot van mens en maatschappij*. In W.L. Tiemeijer, C.A. Thomas & H.M. Prast (Reds.), *De menselijke beslisser. Over de psychologie van keuze en gedrag*. (pp. 65-84). Den Haag/Amsterdam: WRR.
- Amelsvoort, A. & Rispens, I. (2017). *Handleiding verhoor* (7^e druk). Amsterdam: Reed Business.
- Anderson, J. (1983). A spreading activation theory of memory. *Journal of verbal learning and verbal*, 22(3), 261-295.
- Balk, N. (2014). *Getuigenverhoren, op goed geluk* (master thesis).
- Bovee, A. (2014). *Het verbeteren van getuigenverklaringen: een onderzoek naar de effecten van het vooraf lezen van een zelfrapportage voor getuigen op de betrouwbaarheid van getuigenverklaringen* (master thesis).
- Busink, E. (2017, 4 mei) Vier jaar cel voor twee overvallers Jumbo. Geraadpleegd op 6 maart 2019 van <https://www.ad.nl/dordrecht/vier-jaar-cel-voor-twee-overvallers-jumbo-br~a09889dc/>
- Candel, I., Merckelbach, H., & Wessel, I. (2010). Traumatische herinneringen. In P. van Koppen, H. Merckelbach, M. Jelicic, & J. de Keijser (Reds.), *Reizen met mijn rechter. Psychologie van het recht* (pp. 469-485). Deventer: Kluwer.
- Collins, A., & Loftus, E. (1975). A spreading-activation theory of semantic processing. *Psychological Review*, 82(6), 407-428.
- Dubelaar, M. (2014). *Betrouwbaar getuigenbewijs: totstandkoming en waardering van strafrechtelijke getuigenverklaringen in perspectief*. Leiden: Universiteit Leiden.
- Eigenhuis, P. (2014). *Context, een bijdrage aan herkenning?* (master thesis).

- Horselenberg, R., Merckelbach, H., Crombag, H., & Bergen, S. van. (2010). In P. van Koppen, H. Merckelbach, M. Jelicic, & J. de Keijser (Reds.), *Reizen met mijn rechter: psychologie van het recht* (pp. 487-508). Deventer: Kluwer.
- Israëls, H., & Horselenberg, R. (2010). Valse bekentenissen. In P. van Koppen, H. Merckelbach, M. Jelicic, & J. de Keijser (Reds.), *Reizen met mijn rechter: psychologie van het recht* (pp. 765-783). Deventer: Kluwer.
- Koppen, P.J., van (2007). De Goede Getuige de af en toe Faalt. *Tijdschrift voor Criminologie*, 49(4), 407-417.
- Koppen, P.J., van & Elffers, H. (2006). De mythe van het DNA bewijs. *Advocatenblad*, 86, 607-618.
- Loftus, E., Miller, D., & Burns, H. (1978). Semantic integration of verbal information into a visual memory. *Journal of Experimental Psychology: Human learning and Memory*, 4, 19-31.
- Maastricht, A. v. (2003). *Maximizing the accuracy and completeness of eyewitness reports :which technique is preferred?* (master thesis).
- Merckelbach, H., Candel, I., Jelicic, M., & Crombag, H. (2003). De goede getuige. *Trema: tijdschrift voor de rechterlijke macht*, 213-219.
- Nieuwenhuis, F & Pannekoek, M. (2012). *Werkwijzen van georganiseerde criminaliteit*. Verslag van een onderzoek voor het Nationaal Dreigingsbeeld 2012.
- Paulo, R., Albuquerque, P., & Bull, R. (2016). Improving the enhanced cognitive interview with a new interview strategy: Category Clustering Recall. *Applied Cognitive Psychology*, 30(5), 775-786 .
- Paulo, R., Albuquerque, P., Vitorino, F., & Bull, R. (2017). Enhancing the Cognitive Interview with an alternative procedure to witness-compatible questioning: Category Clustering Recall. *Psychology Crime and Law*, 23(10), 1-31.

- Philippens, J. (2017). *Effects of the Dutch Standard Interview Method on Witness Recall: How does the Dutch Standard Compare to the Enhanced Cognitive Interview?* (master thesis).
- Politieacademie (z.d.) Onderwijsaanbod Verhoor. Geraadpleegd op 3 juli 2019 van <https://www.politieacademie.nl/onderwijs/onderwijsaanbod/pages/thema.aspx?interessesgebied=6&thema=60>
- Poot, De, Bokhorst, Koppen, Van, & Muller. (2004). *Rechercheportret: Over dilemma's in de opsporing*. Alphen aan den Rijn: Kluwer.
- Rassin, E. (2005). *Tussen sofa en toga: een inleiding in de rechtspsychologie*. Den Haag: Boom Juridische Uitgevers.
- Rassin, E. (2014). Het beoordelen van de validiteit van (getuigen)verklaringen met de methode van de alternatieve scenario's; een update. *Expertise en Recht*, 4, 119-123.
- Teeuwen, J. (2018). *Stress en geheugen. Een onderzoek naar de effecten van stress op het geheugen van opsporingsambtenaren op de plaats delict* (master thesis).
- Thorley, C. (2018). Enhancing individual and collaborative eyewitness memory with category clustering recall. *Memory*, 26 (8), 1128-1139.
- Timmer, J. (2016). *Getuigenverhoor op de Plaats Delict: een experimenteel onderzoek naar het effect van context reinstatement op de kwaliteit van getuigenverklaringen en het inschattingsvermogen van getuigen* (master thesis).
- Wagenaar, W. (1986). My Memory: A case study of autobiographical memories over six years. *Cognitive Psychology*, 33(6), 225-252.
- Wagenaar, W. (2000). *In dienst van de toekomst* [oratie]. Geraadpleegd van: <https://openaccess.leidenuniv.nl/bitstream/handle/1887/5401/OR216.pdf?sequence=1>

Wessel, I., & Wolters, G. (2010). Het geheugen van getuigen. In P.J. van Koppen, H.

Merckelbach, M. Jelicic, & J. de Keijser (Reds.) *Reizen met mijn rechter: psychologie van het recht* (pp. 451-467). Deventer: Kluwer.

Overzicht tabellen en grafieken

Tabellen

<u>Tabel</u>	<u>Inhoud</u>	<u>Pagina</u>
Tabel 1	Overzicht mogelijke bijdragen	26
Tabel 2	Blokrandomisatie getuigen	28
Tabel 3	Aantal mannen en vrouwen per conditie	35
Tabel 4	Opleidingsniveau per conditie	36
Tabel 5	Gemiddelde scores per conditie	37
Tabel 6	Gemiddeld aantal distortie- en commissiefouten (en SD) per conditie	38

Grafieken

<u>Grafiek</u>	<u>Inhoud</u>	<u>Pagina</u>
Grafiek 1	Verdeling reacties vraag gebruik CCR-methode	39
Grafiek 2	Verdeling reacties vraag verloop verhoor met CCR-methode	40

Overzicht interviews

10.2.e

[Redacted]

[Redacted]

10.2.e

[Redacted]

10.2.e

[Redacted]

[Redacted]

Bijlage 1: Model Generiek Getuigenverhoor

Gespreksmodel generiek getuigenverhoor		
Fase	Activiteit	
Openen	<ul style="list-style-type: none"> - Voorstellen en legitimeren - Geven van informatie hoe men bij getuige gekomen is en deze zichzelf niet heeft gemeld. - Meedelen dat hij als getuige wordt verhoord. - Informeren over audio(visuele) registratie - Verstrekken van afgewogen zaakinformatie. - Geven van informatie over de rol en de plaats van de getuige in het strafproces. - Uitleggen van wijze waarop het verhoor zal worden uitgevoerd (voor structureren) 	Ingaan op reacties
Zaakgericht vragen stellen	<ol style="list-style-type: none"> 1. Verkrijgen spontaan verhaal + instructie alles vertellen 2. Vaststellen van de omstandigheden waaronder de getuige het voorval heeft waargenomen. 3. Bepalen over welke onderwerpen de getuige nader bevraagd moet worden (bijv. het tijdstip, de gebeurtenis op zich, signalement dader, signalement voertuig, vluchtweg, enzovoort). 4. Vragen stellen per onderwerp. <ol style="list-style-type: none"> 1^e onderwerp: <ol style="list-style-type: none"> a. Verkrijgen spontaan verhaal. b. Doorvragen op het spontane verhaal en toetsen verklaring. 2^e onderwerp (idem). 3^e onderwerp, enzovoort. 5. Eventuele aanvullende vragen stellen naar aanleiding van onderzoeksgegevens en/of ervaring. 6. Vragen welke informatie de getuige van derden heeft verkregen. 	
Afsluiten	<ul style="list-style-type: none"> - Noteren/verifiëren persoonsgegevens van de getuige - Geven van naam, bureau en telefoonnummer van de verhoorder waarop de getuige eventueel kan terugvallen. - Getuige instrueren geen informatie over de zaak naar buiten te brengen. - Verstrekken van aanvullende informatie, bedanken, enzovoort. - Geven van emotionele ondersteuning en/of adequaat doorverwijzen. 	

Bijlage 2: Toestemmingsformulier verhoorders

Beste Deelnemer,

U bent gevraagd deel te nemen aan een onderzoek naar het verbeteren van de kwaliteit van het getuigenverhoor. Dit onderzoek wordt geleid door ^{10.2.e} in het kader van de opleiding tot Master of Criminal Investigation (Recherchekunde) aan de politieacademie te Apeldoorn.

Het doel van het onderzoek is niet de deelnemers te testen, maar het effect van een verhoormethode op de kwaliteit van het getuigenverhoor te beoordelen met behulp van deelnemers.

Door de onderzoeker zult u aan een getuige gekoppeld worden. Deze getuige heeft een video opname bekeken van een incident. Uw taak is het verhoren van deze getuige volgens de instructies die u hiervoor zult ontvangen. Het geluid van dit verhoor zal doormiddel van opnameapparatuur worden opgenomen. Deze geluidsopname is alleen bestemd voor het onderzoek en zal alleen beschikbaar zijn voor de onderzoeker en beoordelaar. Alle gegevens en informatie zullen strikt vertrouwelijk worden behandeld. De resultaten van het onderzoek zullen worden beschreven, zonder dat de identiteit van de deelnemers bekend gemaakt wordt of herleidbaar is.

Tijdens de periode waarin het onderzoek plaatsvindt, 19 februari 2019 tot 01 mei 2019 is het **niet** toegestaan met anderen over de inhoud van het onderzoek te spreken. Dit om mogelijke beïnvloeding van andere deelnemers aan het onderzoek te voorkomen.

U doet vrijwillig mee aan dit onderzoek en hebt het recht om op elk moment uw deelname aan dit onderzoek te beëindigen. Hiervoor hoeft u geen reden te geven. Mocht u vragen hebben of nadere informatie wensen, kunt u contact opnemen met ^{10.2.e}, 06 ^{10.2.e} of ^{10.2.e} [@politie.nl](mailto: @politie.nl).

Ik heb dit formulier gelezen en stem hiermee in,

Naam :
Dienstnummer :
Geslacht : M/V
Leeftijd :
Verhoorervaring : jaar
Datum :

Handtekening deelnemer:

Bijlage 3: Toestemmingsformulier getuigen

Beste deelnemer,

U bent gevraagd deel te nemen aan een onderzoek naar het verbeteren van de kwaliteit van het getuigenverhoor. Dit onderzoek wordt geleid door ^{10.2.e} in het kader van de opleiding tot Master of Criminal Investigation (Recherchekunde) aan de politieacademie te Apeldoorn.

Het doel van het onderzoek is niet de deelnemers te testen, maar het effect van een verhoormethode op de kwaliteit van het getuigenverhoor te beoordelen met behulp van deelnemers. U zult als getuige een incident waarnemen doormiddel van een videofragment. Hierna wordt u als getuige gehoord door een van de deelnemende verhoorders. U wordt door de onderzoeker aan een verhoorder gekoppeld.

Het geluid van dit verhoor zal doormiddel van opnameapparatuur worden opgenomen. Deze geluidsopname is alleen bestemd voor het onderzoek en zal alleen beschikbaar zijn voor de onderzoeker en beoordelaar. Alle gegevens en informatie zullen strikt vertrouwelijk worden behandeld. De resultaten van het onderzoek zullen worden beschreven, zonder dat de identiteit van de deelnemers bekend gemaakt wordt of herleidbaar is.

Tijdens de periode waarin het onderzoek plaatsvindt, 19 februari 2019 tot en met 1 mei 2019 is het **niet** toegestaan met anderen over de inhoud van het onderzoek te spreken. Dit om mogelijke beïnvloeding van andere deelnemers aan het onderzoek te voorkomen.

U doet vrijwillig mee aan dit onderzoek en hebt het recht om op elk moment uw deelname aan dit onderzoek te beëindigen. Hiervoor hoeft u geen reden te geven. Mocht u vragen hebben of nadere informatie wensen, kunt u contact opnemen met ^{10.2.e}, 06 ^{10.2.e} of ^{10.2.e} [@politie.nl](mailto: @politie.nl).

Ik heb dit formulier gelezen en stem hiermee in,

Naam :
Dienstnummer :
Geslacht : M / V
Leeftijd :
Datum : Handtekening deelnemer:

Bijlage 4: Instructie verhoorder GGV (regulier)

Deelnemer,

U neemt als verhoorder deel aan een onderzoek naar het verbeteren van de kwaliteit van het getuigenverhoor. Hiervoor wordt u **zeer dringend** verzocht zich te houden aan de werkwijze van het GGV. Voor dit onderzoek is het GGV op een paar punten aangepast. Lees daarom onderstaande instructies zeer goed door!

1. **Zet de opname apparatuur aan** en controleer of deze werkt.
2. U hoeft zich bij aanvang van het verhoor niet te legitimeren. Stelt u zich alleen kort voor.
3. U hoeft ook geen uitleg te geven over hoe u bij de getuige bent gekomen, geen uitleg te geven over de geluidsopname, u geeft geen informatie over de zaak en u geeft geen uitleg over de rol van de getuige in het strafproces.
4. U legt kort uit hoe het verhoor zal verlopen: eerst mag de getuige zijn/haar spontane verhaal vertellen en vervolgens zult u vragen stellen aan de getuige.
5. **Free recall / spontaan verhaal** : U vraagt de getuige nu te vertellen wat hij/zij gezien heeft op de video. U geeft daarbij de instructie alles te vertellen. U stimuleert de getuige tijdens het verhaal (door knikken, “hummen”, en aanmoedigingen zoals “vertel verder”, “en toen.?” etc.). Onderbreek het verhaal van de getuige echter zo min mogelijk.
6. Tijdens het spontane verhaal maakt u **aantekeningen**.
7. **U bepaalt over welke onderwerpen de getuige nader bevraagd moet worden** (bijvoorbeeld het tijdstip, de gebeurtenis op zich, signalement(en) dader(s), signalement(en) voertuig(en), vluchtweg etc.).
8. **U stelt vragen per onderwerp:**
 - 1^e onderwerp:
 - Verkrijgen spontaan verhaal;
 - Doorvragen op het spontane verhaal en toetsen verklaring.
 - 2^e onderwerp (idem)
 - 3^e onderwerp enzovoort.
9. **U stelt eventuele aanvullende vragen** naar aanleiding van ervaring.
10. U vraagt **welke informatie de getuige van anderen** heeft gehoord.
11. U sluit het verhoor af door de getuige te bedanken. U hoeft verder geen informatie te verstrekken. Het verhoor mag **maximaal 20 minuten** duren.

Bijlage 5: Instructie verhoorder GGV (CCR)

1. Deelnemer,
2. U neemt als verhoorder deel aan een onderzoek naar het verbeteren van de kwaliteit van het getuigenverhoor. Hiervoor wordt u **zeer dringend** verzocht zich te houden aan de werkwijze van het GGV. Voor dit onderzoek is het GGV op een paar punten aangepast. Lees daarom onderstaande instructies zeer goed door! (let op: dit zijn 2 pagina's).
3. **Zet de opnameapparatuur aan** en controleer of deze werkt!
4. U hoeft zich bij aanvang van het verhoor niet te legitimeren. Stelt u zich alleen kort voor.
5. U hoeft ook geen uitleg te geven over hoe u bij de getuige bent gekomen, geen uitleg te geven over de geluidsopname, u geeft geen informatie over de zaak en u geeft geen uitleg over de rol van de getuige in het strafproces.
6. U legt kort uit hoe het verhoor zal verlopen: eerst mag de getuige zijn/haar spontane verhaal vertellen en vervolgens zult u de getuige vragen het verhaal nogmaals te vertellen, maar het verhaal nu in te delen in categorieën. U legt uit dat u na het spontane verhaal zult uitleggen hoe dat in zijn werk gaat.
7. **Free recall / spontane verhaal:** U vraagt de getuige nu te vertellen wat hij/zij gezien heeft op de video. U geeft daarbij de instructie alles te vertellen. U stimuleert de getuige tijdens het verhaal (door knikken, “hummen”, en aanmoedigingen zoals “vertel verder”, “en toen..?” etc.). Onderbreek het verhaal van de getuige echter zo min mogelijk.
8. **Na de free recall vraagt u door, aan de hand van de volgende 7 vragen over de volgende 7 categorieën:**
 1. Details van de personen in de film
“vertel mij alles over de personen die u in de video hebt gezien”
 2. De locatie van de personen in de film
“vertel mij alles over waar de personen in de video zich bevonden”
 3. Details van de voorwerpen die in de film te zien zijn
“vertel mij alles over de voorwerpen die u in de video hebt gezien”

4. De locatie waar deze voorwerpen zich bevonden
“vertel mij alles over waar die voorwerpen die u zag, zich bevonden in de video”
5. Details van alle handelingen
“vertel mij alles over de handelingen die de personen deden in de video”
6. Details van gesprekken die zijn gevoerd in de film
“vertel mij alles over de gesprekken die u heeft gehoord in de video”
7. Details van alle andere geluiden die de getuige heeft gehoord.
“vertel mij alles over de andere geluiden die u heeft gehoord in de video”

9. U vraagt **welke informatie de getuige van anderen** heeft gehoord.

10. U sluit het verhoor af door de getuige te bedanken. U hoeft verder geen informatie te verstrekken. **Het verhoor mag maximaal 20 minuten duren.**

Bijlage 6: Scoringslijst Teeuwen (2018)

Detail:	Correct Herinnerd
Strafbaar feit	
Woninginbraak	
Een verdachte klimt op balkon eerste verdieping	
Braakschade aan de balkondeur op de eerste verdieping	
Kasten doorzocht	
Buit nog onbekend	
Verdachten	
Vier verdachten	
Mannen	
Twee verdachten in de woning	
Verdachten zitten boven	
1 verdachte gezien boven	
Twee verdachten gezien op benedenverdieping	
Twee verdachten geknield in woonkamer	
Beiden verdachten in woning geboeid	
Twee verdachten aangehouden in voertuig	
Verdachten verderop in de straat aangehouden	
Aan de twee verdachten in de woning salduz medegedeeld	
Aan de twee verdachten in de woning cautie medegedeeld	
Verdachten niet gefouilleerd	
Verdachte 1: Grijs T-shirt	
Verdachte 1: Rode en groene strepen op mouwen T-shirt	
Verdachte 1: Getinte huidskleur	
Verdachte 1: Lange grijze broek	
Verdachte 1: Witte schoenen	
Verdachte 1: Donker kort haar	
Verdachte 2: Blauw T-shirt	
Verdachte 2: Donkere korte broek	
Verdachte 2: Zwart/witte schoenen	
Verdachte 2: Adidas schoenen	
Verdachte 2: Rood/roze strepen op mouwen T-shirt	
Verdachte 2: Adidas T-shirt	
Verdachte 2: Getinte huidskleur	
Verdachte 2: Donker kort haar	
Verdachte 3: Donkere lange broek	
Verdachte 3: Donkere trui met lange mouwen	
Verdachte 4: Lichte kleding	
Woning	
Hoekwoning	
Doorkijkwoning	
Hoge heg rondom de tuin van de woning	
Hoge heg in voortuin	

Oprit links van de woning	
Aangrenzende garage	
Garage met plat dak	
Geen braakschade aan voorzijde	
Voordeur afgesloten	
Doorgang naar de achtertuin aan de linkerkant van de woning	
Vrije doorgang	
Balkon op de eerste verdieping aan de achterzijde	
Tuinhekje aan linkerkant woning	
Beschadigde houten lat	
Zonneluifel aan onderzijde van balkon	
Achterdeur dicht	
Achterdeur niet afgesloten	
Groot raam achterzijde woning	
Deuren televisiekast staan open	
Deur wandkast staat open	
Rommel op salontafel	
Woning geschoond door hondengeleider	
Omgeving	
Nieuwenoord	
Rotterdam	
Dichtbevolkte woonwijk	
Grijze Skoda Fabia	
Zwarte Toyota Yaris	
Er rijdt een donkere stationwagen weg	
Betegelde voortuin	
Gedeelte achtertuin betegeld	
Gedeelte gras achtertuin	
Ladder op de grond aan linkerkant woning	
Gele kabel op de grond	
Zwarte auto voor de woning	
Geparkeerde auto's in de straat	
Aantal getuigen op straat	
Aantal getuigen in de achtertuin	
Omstander met houten stok in hand	
Eigenaar woning aanwezig	
Concept aangifte opgenomen bij eigenaar	
Melder geeft aan dat er personen binnen zijn	
Omstandigheden (weer)	
Licht buiten	
Bewolkt	
Grijze lucht	
Overig	
2 koppels	
4201	
4321	
4356	

Melding rond half 9 in de avond	
7 juni 2016	
1 koppel voor de woning en 1 achter de woning	
Totaal: 86	Totaal:

Bijlage 7: Scoringslijst (aangevulde versie, 2019)

Detail:	Correct Herinnerd
Strafbaar feit	
Woninginbraak	
Een verdachte klimt op balkon eerste verdieping	
Braakschade aan de balkondeur op de eerste verdieping	
Kasten doorzocht	
Buit nog onbekend	
Verdachten	
Vier verdachten	
Mannen	
Een verdachte klimt op het balkon	
Twee verdachten in de woning	
Verdachten zitten boven	
1 verdachte gezien boven	
Twee verdachten gezien op benedenverdieping	
Twee verdachten geknield in woonkamer	
Beiden verdachten in woning geboeid	
Twee verdachten aangehouden in voertuig	
Verdachten verderop in de straat aangehouden	
Aan een verdachte in de politiebus Salduz medegedeeld	
Aan een verdachte in de politiebus cautie medegedeeld	
Verdachte krijgt gordel om in politiebus	
Verdachten niet gefouilleerd	
Verdachte 1: Grijs T-shirt	
Verdachte 1: Rode en groene strepen op mouwen T-shirt	
Verdachte 1: Getinte huidskleur	
Verdachte 1: Lange grijze broek	
Verdachte 1: Witte schoenen	
Verdachte 1: Donker kort haar	
Verdachte 2: Blauw T-shirt	
Verdachte 2: Donkere korte broek	
Verdachte 2: Zwart/witte schoenen	
Verdachte 2: Adidas schoenen	
Verdachte 2: Rood/roze strepen op mouwen T-shirt	
Verdachte 2: Adidas T-shirt	
Verdachte 2: Getinte huidskleur	
Verdachte 2: Donker kort haar	
Verdachte 3: Donkere lange broek	
Verdachte 3: Donkere trui met lange mouwen	
Verdachte 4: Lichte kleding	
Woning	
Hoekwoning	
Doorkijkwoning	

Hoge heg rondom de tuin van de woning	
Hoge heg in voortuin	
Oprit links van de woning	
Aangrenzende garage	
Garage met plat dak	
Geen braakschade aan voorzijde	
Voordeur afgesloten	
Doorgang naar de achtertuin aan de linkerzijde van de woning	
Vrije doorgang	
Balkon op de eerste verdieping aan de achterzijde	
Tuinhekje aan linkerzijde woning	
Beschadigde houten lat	
Zonneluifel aan onderzijde van balkon	
Achterdeur dicht	
Achterdeur niet afgesloten	
Groot raam achterzijde woning	
Deuren televisiekast staan open	
Deur wandkast staat open	
Rommel op salontafel	
Woning geschoond door hondengeleider / politie loopt met hond door woning	
Omgeving	
Nieuwenoord	
Rotterdam	
Dichtbevolkte woonwijk	
Grijze Skoda Fabia	
Zwarte Toyota Yaris	
Er rijdt een donkere stationwagen weg	
Betegelde voortuin	
Gedeelte achtertuin betegeld	
Gedeelte gras achtertuin	
Ladder op de grond aan linkerzijde woning	
Gele kabel op de grond	
Zwarte auto voor de woning	
Geparkeerde auto's in de straat	
Getuigen / Omstanders / slachtoffer	
Getuige 1: blanke man	
Getuige 1: wit ruitjes hemd	
Getuige 1: lichte broek	
Getuige 1: sandalen	
Omstander 1: donkere huidskleur	
Omstander 1: witte shirt korte mouwen	
Omstander 1: donkere broek	
Omstander 1: slippers	
Omstander 2: wit overhemd	
Omstander 2: donkere broek	
Omstander 2: slippers	
Omstander 3: zwart T-shirt met witte letters	

Omstander 3: grijze broek	
Omstander 3: witte schoenen	
Omstander 3: honkbalknuppel in de hand.	
Omstander 4: blauw overhemd	
Omstander 4: blauwe broek	
Slachtoffer / eigenaar woning: fors postuur	
Slachtoffer / eigenaar woning: licht overhemd	
Slachtoffer / eigenaar woning: rode / roze broek	
Een getuige staat in de voortuin van de woning te bellen	
Aantal getuigen op straat	
Aantal getuigen in de achtertuin	
Omstander/ getuige met houten stok/balk in hand	
Eigenaar woning aanwezig	
Concept aangifte opgenomen bij eigenaar	
Melder geeft aan dat er personen binnen zijn	
Getuige loopt richting een hekje in tuin	
Omstander roept dat een verdachte boven zit	
Vrouwenstem: ze zitten boven hier	
Politie	
2 koppels	
4201	
4321	
4356	
Melding rond half 9 in de avond	
7 juni 2016	
1 koppel voor de woning en 1 achter de woning	
Porto verkeer: Dieven op heterdaad betrapt	
Porto verkeer: Nieuwenoord / Schermeroord /Bredenoord	
Porto verkeer: Skoda Fabia	
Porto verkeer: Toyota Auris	
Politieagent stuurt omstanders naar collega	
Politieagent zegt: ga maar even naar achteren naar mijn collega	
Politieagent zegt: Ze zitten boven	
Politieagent zegt: Ik heb er eentje boven gezien.	
Politieagent 1: man	
Politieagent 1: donker haar in staart	
Politieagent 2: wit horloge	
Alle politieagenten in uniform	
Een politieagent met hond	
Politieagent zegt: heb je nog spullen bij je die je niet bij je mag hebben?	
Politieagenten praten in porto	
Politieagenten rijden in auto	
Omstandigheden (weer)	
Licht buiten	
Bewolkt	
Grijze lucht	

Overige geluiden	
Piepen Porto's	
Autodeuren die open en dicht gaan	
Rammelende sleutels	
Roepende mensen	
Gestommel	
Wegpiepen kenteken	
Totaal: 124	Totaal:

Bijlage 8: Survey verhoorders experimentele groep (GGV met CCR)

Zojuist hebt u één of meerdere getuigenverhoren afgenomen. Omdat wij erg geïnteresseerd zijn in uw ervaring, willen wij u vragen onderstaande vragen in te vullen.

1. Wanneer hebt u de getuigenverhoren afgenomen?

..... (DD/MM/JJ)

2. Waar hebt u de getuigenverhoren afgenomen?

Veilingweg te Rotterdam / Politieacademie Apeldoorn / DaVinci College Dordrecht
(doorhalen wat niet van toepassing is)

U heeft tijdens één of meerdere verhoren gebruik gemaakt van een nieuwe verhoormethode: Category Clustering Recall (CCR). De volgende vragen gaan over het gebruik van deze verhoormethode.

3. Hoe vond u als verhoorder, de verhoormethode in het gebruik?

1. Zeer moeilijk 2. Moeilijk 3. Normaal 4. Eenvoudig 5. Zeer eenvoudig
(slechts 1 antwoord mogelijk)

4. Hoe verliep, volgens u, het verhoor met deze techniek?

1. Zeer moeilijk 2. Moeilijk 3. Normaal 4. Eenvoudig 5. Zeer eenvoudig
(slechts 1 antwoord mogelijk)

5. Het Model Generiek Getuigenverhoor (GGV) is de methode die wordt aangeleerd tijdens de politieopleiding. Hierbij laat de verhoorder de getuige eerst het verhaal vertellen (free recall), waarbij de verhoorder aantekeningen maakt. Na de free recall stelt de verhoorder nadere vragen per onderwerp waarvan de verhoorder zelf denkt dat deze belangrijk zijn. Vindt u het gebruik van het normale model GGV (de normale methode van getuigenverhoor) makkelijker of moeilijker in het gebruik dan het model GGV met CCR?

Makkelijker / Moeilijker

(doorhalen wat niet van toepassing is)

Waarom?

.....

.....

6. Wat vond u prettig aan deze manier van verhoren?

.....

.....

.....

7. Wat vond u niet prettig aan deze manier van verhoren?

.....

.....

.....

8. Zou u CCR in de praktijk toepassen bij het verhoren van getuigen?

JA / NEE

(doorhalen wat niet van toepassing is)